

Veto

Herdruk

Maandagavond 30 november werd het merendeel van de gratis verspreide exemplaren van Veto nr. 10 door 'onbekenden' met kwaad opzet uit de verdeelbakken gehaald. In totaal verdween op die manier zowat drie vierde van de oplage. Het exemplaar dat u nu in handen hebt is een herdruk: de Veto-redactie wilde namelijk niet dat dit nummer in de mist zou verdwijnen. Hierbij doet de redactie ook een oproep aan al diegenen die maandag tussen 17.30 u en 19.00 u mensen hebben gezien die de verdeelbakken leeggemaakt hebben: uw informatie kan van groot belang zijn voor ons. Maak u dus kenbaar op ons adres: 's Meiersstraat 5. Telefoon: 22.44.38
Toch nog veel leesgenot.

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 14, '87-'88
Nr. 10, dd. 30 november 1987
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Didier Wijnants
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

De vijftiende 24 Urenloop Allee, het heeft maar 1 keer geregend

Vorige week dinsdag en woensdag werd in het park van het Sportkot de vijftiende uitgave van de 24 Uren in de annalen gelopen. Na het overrompelende succes van de Maraton en de geslaagde nieuwe aanpak van de Kwistax-races, zou met deze 24 Uur de kroon op het klassieke seizoen van Sportraad worden gezet. De euforie bekoelde echter snel. In een hallucinant decor, een bijtend koude hemel, glimmende bomen en helle, hoge spots waarin je de regenvlagen tientallen meters boven je zag dansen in de wind, voltrok zich een wedstrijd in minneur, waarvan de geschiedenis het best kan beschreven worden in termen van opspattende modder, plassen en het paradoxaal gegeven dat zelfs superfavoriet VTK (de kring van de ingenieurs) over de radiowagen moest laten omroepen, dat ze dringend nieuwe lopers nodig hadden.

Het regende en goot onmenselijk lang en hard, van ieder rondje dat ze meer moesten afleggen werden de lopers vuiler, hun rug en achterwerk bespat met het slijk van hun eigen schoenen, en toch heeft het rotweer niet kunnen beletten dat er enkele knappe prestaties werden neergezet.

De Vlaams Technologische Kring (VTK), uitgerust met computer, A-team en al, slaagde er weer eens in het rekord van het aantal gelopen rondjes te verbreken. De ban van 936 rondes werd met vijf eenheden verbroken, en de ingenieurs zweren dat ze nog beter kunnen. Tegen het jaar 1992 willen ze over de kaap van de 1000 rondjes raken. Daarvoor zouden ze een heel etmaal lang zo maar eventjes 42 rondjes per uur moeten lopen. Grootspraak van dat kaliber is niet voor iedereen weggelegd, want om 42 rondjes in één uur te halen, zouden de ingenieurs een niet te overzien schare lopers van onder de 1 minuut 26 nodig hebben. En dat is héél snel.

Spitsbroeders

Zelfs als je weet dat Eugène Visser van Medika zijn snelste rondje in 1 minuut en 11 seconden heeft afgelegd, de beste rondetijd dit jaar. De technologische spitsbroeders raakten in amper zeven van de 24 uren boven de 40 rondjes uit. Misschien is dat wel de reden waarom VTK zo graag naar Cité wou. De rondjes zijn er allicht kleiner.

Maar ook op andere vlakken werden tijdens de 24 Uren Loop grenzen bereikt en verlegd. Zo schreef Steven De Griek van Pedagogie het waanzinnig hoge

aantal van 112 rondjes achter zijn naam. Daarmee was hij niet eens de enige *centenaire*. Ene Karl Engels pleegde 103 omtrekjes, en dan besparen we de lezer nog een hoop andere cracks. Het zijn de zotten die de wereld doen draaien.

De ereplaatsen in de totaalstand daarentegen, werden lang niet zo heftig bevochten als dat de vorige jaren het geval was. Het ongenaakbaar geachte VTK lag na vijf wedstrijden al 12 rondjes voor op naaste konkurrent Apoloon. De achterstand van de Sportkotters zou uiteindelijk oplopen tot 40 eenheden. Ze hadden zich trouwens al een paar dagen vooraf, maar niet zonder mekkeren, bij het overwicht van hun aartsrivalen neergelegd. Hun tweede stek konden ze wel al vrij vroeg in de wedstrijd vast leggen.

De strijd om de derde plek werd in de drie laatste wedstrijden beslecht. Industria, dat om middernacht was doorgekomen op de vijfde plaats, ná Ekonomika en de nog altijd jarige Boerenkring (LBK), telde op een bepaald ogenblik 8 keer 600 meter achterstand op het derde geklasseerde Ekonomika. Aangespoord door hun preses, die een vat uitloofde per ronde die zijn kring voor de Ekonomisten zou eindigen, wisten ze de opgelopen achterstand nog om te buigen in een voorsprong van zes vaten.

Industria behaalde dus brons, met 886 rondjes. Bijna 280 rondjes meer dan de meisjes en jongens van Farma die de hele wedstrijd door de rode lantaarn hebben mogen meedragen. Zij eindigden als zesendertigste, op 36.

Paling

Naast al die op cijferwerk gebaseerde palmen, reikten de organisatoren ook nog een aantal *origineelste* prijzen uit. In de twee meest traditionele categorieën werden respectievelijk Industria en Bios gelauwerd voor de mooiste stand en de origineelste aflossingsstok.

Bios maakte de rondjes vol met een op sterk water gezette paling. Voorwaar een vies ding, maar, toegegeven, vindingrijker dan de vlag waarmee het Seniorenkonvent gedurende de eerste stonden de andere deelnemers kwam hinderen.

Het pronkstuk van Industria was, een beetje trendy misschien, opgetrokken uit fel wit gelakte, driehoeksvormige antennemastjes. Op de stelling tikte een levensgrote digitale klok de seconden weg.

Zo werd er heel deskundig voor gezorgd dat de 24 Uren inderdaad en heel precies 24 uren bleven duren. Zelfs de regen, de wind, het slijk en de wolken, zelfs de koude vingers en het gestaar in de einder, konden dáár niets aan veranderen. Al heeft die grote klok ons toch één ding geleerd. Als we het goed voorhebben, heeft het maar één keer geregend.

Lode Desmet

PASNA DE Filmmarkt in Milaan had Jos Rastelli de tijd om met Veto te praten. Niet over Hector, had hij ons telefonisch verzekerd, maar als varzef kwamen we bij dit onderwerp terecht. Het werd een openhartig gesprek, onder andere over het fenomeen 'sneak', Urbanus, de Kerstman, de Onaanraakbaren en zoveel meer. Lees pagina 5. (Foto Hendrik Delagrangé)

DE UITSLAG

1. VTK	941
2. Apoloon	901
3. Industria	886
4. Ekonomika	880
5. LBK	852
6. Pauskollege	845
7. Ter Bank	833
8. VRG/Criminologie	832
9. Lerkeveld	831
10. Wina	819
11. Medica	804
12. Politika	798
Justus Lipsius/Regina Mundi	798
14. Germania	775
Thomas Morus	775
16. Ped/Psy/Rea/VPK	770
HHH/Salvator	770
18. Pega/Camillo Torres	760
19. Rom/Klio/Ofup	758
20. Luk/Groot Begijnhof	756
21. Architecten	750
22. Heilige Geest College	747
23. Historia/Eoos	739
24. CZW	737
25. Bios	736
26. Cité	730
27. Seniorenkonvent	726
28. Chemika	708
29. Apollonia	704
30. Katechetika	700
31. Medalo	691
32. Farma	607

De Grauwe over privatisering, onderwijs en cultuur

Stem alsjeblief niet op 13 D

Ekonomieprofessor Paul De Grauwe vindt dat journalisten zo maar wat verhaaltjes verzinnen, dat de socialist in de regering niets zullen veranderen, dat het inschrijvingsgeld een dikke 100.000 BF mag bedragen en dat subsidies voor teater best afschaffen worden. Daarenboven vindt hij dat we op 13 december beter niet gaan stemmen: wie er ook in de regering zit, het beleid verandert toch niet. Kortom: waarover maakt u zich nog druk?

Veto: U stelt dat de kleur van een regering het beleid weinig beïnvloedt. Is dat niet in flagrante tegenspraak met de feitelijke vaststelling dat er sinds '81 op een aantal beleidsterreinen een fundamenteel andere politiek gevoerd is?

De Grauwe: «U hebt daar toch geen illusies over? U denkt toch niet als u socialist gaat stemmen, dat je daarmee een grote verandering gaat hebben in het feitelijke gevoerde beleid? Het enige beleidspunt waar we nu wel een verandering merken is het budgettaire tekort: op dat vlak is er heel wat bereikt. Maar ook een centrum-linkse regering zou dat

gehucht? Het antwoord is nee. Want als je het wel doet, ga je die lijnen moeten subsidiëren en dit gaat ten koste van de drukbezette lijnen. Indien men de efficiëntie van het transportsysteem niet wil aantasten, moet je keuzes maken. Je moet er dus in snijden, dat is onvermijdelijk.»

Veto: Maar nu hebt u het over economische rendabiliteit en niet over de kwaliteit van het openbaar vervoer. Dat is toch iets anders.

De Grauwe: «Laten we het begrip 'economisch rendabel' toch duidelijk stellen. Een publiek transportsysteem moet rendabel zijn voor de gemeenschap, dat moet het doel zijn.»

Veto: Dat is toch de wereld op zijn kop zetten. De reden waarom er een breed uitgebouwd net van openbaar vervoer moet zijn is toch alleen omdat de mensen daar behoefte aan hebben.

De Grauwe: «Uiteindelijk ben je altijd gekonfronteerd met de vraag: als er bijvoorbeeld een spoorlijn is, zijn de mensen daarvoor bereid te betalen? Dat is toch het criterium om een lijn te beoordelen. Als de mensen zeggen dat ze niet bereid zijn om de kosten daarvoor te dragen en als jij zoiets subsidieert, dan leg je je criterium van rendabiliteit verkeerd.»

Er bestaan daar andere middelen voor, bijvoorbeeld studietoelagen.»

«Ik denk dat die formule ook sociaal aantrekkelijker is, want nu is de unief een omgekeerde hervordelingsmachine. Er zijn hier voornamelijk studenten uit midden- en hogere klassen, maar via de belastingen betalen ook de lagere inkomensgroepen daarvoor. De universiteit is een zeer perverse hervordeler op dit ogenblik.»

Veto: Maar de recente verhoging van het inschrijvingsgeld draagt bij tot een meer elitair onderwijs?

De Grauwe: «Waarom zou dat? We hebben het onderwijs bijna gratis gemaakt en dat heeft weinig effect gehad op de participatie van studenten uit arbeidersmilieu's. Daar bestaan studies genoeg over, er is niet veel veranderd in vergelijking met twintig jaar geleden.»

Veto: Inderdaad, daar bestaan studies over. Die tonen aan dat er wel degelijk een democratiseringsbeweging geweest is, vooral onder invloed van de wet op de sociale sectoren en de uitbreiding van het studiebeurzenstelsel. Die studies tonen ook aan dat de demokratisering de laatste jaren terug afneemt, vooral omwille van de verhoogde financiële drempel. Precies omwille van die hoge financiële drempel krijgt niet iedereen de

vergelijking met de jaren '70, meer jobs gekreëerd worden in de privé-sektor in vergelijking met de publieke sektor.»

Veto: Is die zogenaamde kentering niet vooral te wijten aan het opsmukken van de statistieken, of bijvoorbeeld door een aantal werklozen te schrappen?

De Grauwe: «Ik heb daar een eerder ambivalente houding tegenover. Vanuit sociaal standpunt bekeken, ontneem je bepaalde mensen wel de kans op een menswaardig bestaan. Maar aan de andere kant leidt de werkloosheidsvergoeding tot vrijwillige werkloosheid: dat kan niemand ontkennen. En je kan de huidige regeling toch moeilijk a-sociaal noemen, daar de werkloosheidsvergoeding alleen vervalt bij de tweede verdienster in het gezin.»

Veto: Maar de globale omvang van de werkloosheid stijgt nog steeds, weliswaar trager dan voordien. Door de inleveringen van de werknemers zijn de winsten van de bedrijven enorm gestegen. Maar door de regering daartoe voortvloeiende toename van de werkgelegenheid is er niet gekomen. Als de bedrijven dan al investeren, investeren ze meestal in arbeidsbesparende technologie. Met andere woorden: het huidige economisch denken produceert alleen maar werkloosheid.

De Grauwe: «Het is inderdaad zo dat de meeste bedrijven arbeidsbesparende investering doen. Dit kan verklaard worden door de sterk gestegen relatieve kost van arbeid in vergelijking met kapitaal. Maar het is onjuist te beweren dat dit niet geleid heeft tot nieuwe tewerkstelling. De werkgelegenheid in de privé-sektor is toegenomen, maar natuurlijk niet genoeg. We zijn niet zo ver gegaan als in 'the States', waar de tewerkstelling enorm is toegenomen. De kosten van arbeid is daar niet zo hoog en in Amerika is er niet de last van het minimuminkomen.»

Veto: Ook betreffende de cultuurpolitiek bent u voorstander van minder overheidssteun?

De Grauwe: «Waarom moeten wij teater subsidiëren, in godsnaam? Ook op dat vlak kan je een analoge redenering opbouwen zoals met de universiteit. Het kollektief-goed-aspect met teater is voor mij veel minder duidelijk. Met de wetenschap kan je nieuwe producten maken. In het teater kun je ook wel iets doen, nieuwe vormen van expressie ontdekken bijvoorbeeld. Dus, ik wil stellen dat er in teater ook een element van kollektief goed te vinden is en dan hebben we een argument om te subsidiëren.»

«Een kleine, politieke club bepaalt in besloten commissies wat er gebracht wordt en daardoor wordt de programmatie totaal losgerukt van de maatschappelijke vraag naar teater. Ik stel vast dat ik op dat punt niet alleen sta. Yvonne Lex heeft onlangs in een opehmakend interview gesteld dat subsidies het ergste is wat je aan teater kunt doen. Schaf die subsidies af, en het teater zal bloeien.»

De Grauwe: «Hoe bedoelt u?»

Veto: Bijvoorbeeld het overheidsbeleid ten aanzien van historische gebouwen of kunstwerken uit het verleden die in musea verzameld zijn?

De Grauwe: «Het stadhuis op de Grote markt in Brussel is in belangrijke mate een kollektief goed: het onderhoud ervan moet je subsidiëren. In musea kan je voor een deel elementen van de markt doen spelen door de bezoekers een bijdrage te vragen. In 'the States' werkt die formule goed: de musea trekken veel volk en breiden hun patrimonium uit. Je kan de bezoekers ook op een andere manier doen bijdragen: in Amerika bestaat het systeem waar de musea belastingaftrekbare giften kan schenken.»

Veto: Daardoor richt je je alleen maar tot de mensen die geld hebben. In uw systeem is kunst bijzonder elitair.

De Grauwe: «OK. Daar zijn een aantal problemen. Ge kunt niet alles hebben. Maar in het geval van subsidiëring vraag je dat iemand anders betaalt. Dat werkt ook nefast. Ik denk dat je te negatief staat tegenover die andere formules. Er moeten meer prikkels ingebouwd worden opdat bijvoorbeeld de musea zelf voor meer inkomsten zouden zorgen.»

Marc Sys
Claudia Van de Velde

REDAKTIONNEEL

Vat

Professor De Grauwe is zowat het boegbeeld van de neo-liberale revival en verwekt bij zijn herke opschudding met zijn nogal sterke uitspraken. Bij naader toezien blijkt zijn analyse van maatschappelijke fenomenen veelal te eenvoudig, en daardoor een abstrakte van de werkelijkheid. Erger wordt het wanneer de feiten zelf ook nog genegeerd worden: als De Grauwe beweert dat de participatie van de lagere socio-economische groepen aan de unief niet beduidend veranderd is, dan staan hier tegenover een pak wetenschappelijke studies die het tegendeel bewijzen. Een dikwijls flagrante ontkenning van de realiteit, tesamen met een te simpele verklaring gaat verdacht veel naar demagogie rijken.

Maar ook dit betreft nog geen echt fundamentele kritiek op De Grauwe. Daarvoor moeten we ons niet richten naar wat hij zegt, maar vooral kijken naar wat hij niet zegt. De invalshoek bij uitstek van waaruit De Grauwe maatschappelijke problemen benadert is de economische rendabiliteit. De manier waarop hij met dit begrip omspringt, roept nogal wat vragen op.

Als De Grauwe beweert dat het niveau van subsidiëring bepaald wordt door de mate waarin een goed of dienst al dan niet als kollektief gezien wordt, dan valt daar voor te zeggen. Maar hieraan dient onmiddellijk toegevoegd dat de mate waarin een goed al dan niet kollektief is, geen gegeven is zoals De Grauwe het voorstelt, maar het resultaat van een bepaalde keuze. Konkreet: als De Grauwe beweert dat de student niet alleen de studiekosten maar ook nog eens de helft van de staatskosten zelf moet bekostigen, dan zegt hij dat omdat hij meent dat het onderwijs in hoge mate een privaat goed is en dus weinig mag kosten aan de overheid. Dat onderwijs in hoofdzaak een privé aangelegenheid zou zijn, is het resultaat van één bepaalde menselijke maatschappijvisie: één die terugvalt op de 19de eeuwse visie dat de staat een minimale taak heeft. Er is ook een andere visie mogelijk: als je het onderwijs ziet als een recht voor iedereen, dan moet de overheid dat ook navent subsidiëren. De mate van subsidiëring is een gevolg van een maatschappelijke keuze en die wordt best expliciet ter discussie gesteld. Dat De Grauwe die keuze verbergt of niet expliciet stelt, is niet fraai. Maar De Grauwe gaat in een stapje verder. Als hij nu stelt dat de economische rendabiliteit een doelstelling is van bijv. het openbaar vervoer, dan stelt hij een economische norm als doelstelling. Door de economische rendabiliteit als doelstelling te zien, verheft hij een middel tot doel. Het beleid op het vlak van onderwijs, cultuur, openbaar vervoer,... heeft niet zozeer als doelstelling economisch rendabel te zijn, maar wel te beantwoorden aan een bepaalde behoefte. De concrete invulling van die behoefte wordt bepaald door de mens- en maatschappijvisie.

De Grauwe verbergt dus niet alleen zijn mens- en maatschappijvisie, hij probeert zijn enge, economische analyse te verheffen tot norm en bezondigt zich aan economisch determinisme. Wat aan een figuur als De Grauwe echter het meest bevreemdende is, is niet zozeer z'n visie op zich, dan wel de bij nader toezien ongelooftelijke belangstelling die zijn simpele ideeën in de media krijgen. Ook Veto ontsnapt daar bijblijbaar niet aan. Ook Veto staat voor de vraag: besteden we ja dan weer aandacht aan dit media-fenomeen, los van de kwestie of het fenomeen ook iets relevant te bieden heeft?

Het is juist deze absurditeit die onze aandacht opeist. De absurditeit van een hol vat dat schreeuwt.

Paul De Grauwe: "Maak u geen illusies ..." Doen we ook niet.

(Foto Archief)

gedaan hebben. In een land met een dergelijk groot budgettaire tekort wordt de financiële druk zo groot dat iedereen verplicht wordt om te saneren.»

«Trouwens, die hele polarisatie wordt enorm opgeblazen in de joernalistiek. Wat jullie zeggen is alleen maar een indruk die je opdoet omdat je de kranten leest: joernalisten blazen die verschillen tussen de partijen op en schrijven daar verhaaltjes over.»

Veto: U gelooft dus niet dat een centrum-linkse regering gekant zou zijn tegen privatisering?

De Grauwe: «Misschien wel. Maar de vraag is wat ze gaan doen. Ook al staan de socialisten afkerig ten aanzien van de privatisering, de budgettaire druk zal hen dwingen die richting uit te gaan.»

«Het is al lang duidelijk dat de grote staatsmastodonten, bijvoorbeeld de NMBS, niet meer functioneren en de enige mogelijkheid om de situatie te redden, is bepaalde stukken van de overheidssektor privatiseren. Alleen dan wordt het mogelijk dat de volle aandacht gericht wordt op de kwaliteit van de openbare diensten. Momenteel is de NMBS sterk gepolitiseerd en is het een instrument geworden om een sociale politiek te voeren.»

Veto: Privatisering leidt toch niet automatisch tot een betere kwaliteit van de diensten?

De Grauwe: «We moeten ervoor zorgen dat het publiek transport goed gerund wordt. Houdt dat in dat er bijvoorbeeld voor de spoorwegen een lijn moet zijn naar een afgelegen dorp of

Veto: In een interview hebt u gezegd dat u, indien u moet kiezen tussen al of niet subsidiëring van de unief, uiteindelijk zou kiezen voor geen subsidies. Hoe werkelijkheidsbetrokken is die nogal straffe uitspraak?

De Grauwe: «Nu ik de gelegenheid heb, wil ik dat standpunt nuancieren. Een universiteit produceert kennis en wetenschap. Omdat de ganse gemeenschap daarvan profiteert, is die kennis voor een deel een kollektief goed. Dat is een argument om te zeggen dat de unief moet gesubsidieerd worden. Maar nu is het ook zo dat de student die een universitaire opleiding volgt, een betere sociale status, meer macht, prestige en inkomen zal genieten. In die zin is kennis ook een individueel goed en moet de individuele student daartoe financieel bijdragen. Wanneer, zoals nu, het inschrijvingsgeld maar een hele kleine fractie is van de totale kost - ongeveer 250.000 BF per student - doen wij precies alsof onderwijs bijna volledig een kollektief goed is. Dat beantwoordt niet aan de werkelijkheid.»

Veto: En daarom moet het inschrijvingsgeld verhoogd worden?

De Grauwe: «Precies. Omdat een veel groter deel van de kost eigenlijk moet beschouwd worden als een cadeau voor het individu. De student moet dan ook bereid zijn om daartoe bij te dragen. Ik heb ooit eens gesteld dat de student ongeveer de helft zou moeten bijdragen, maar dat is natuurlijk geen vaste norm. Ook moet erover nagedacht worden of de inschrijvingsgelden wel de ideale manier zijn om die kost te recupereren.

mogelijkheid om te studeren. Dat is nu reeds het geval en zal in uw systeem alleen maar erger worden.»

De Grauwe: «Iedereen heeft toch de mogelijkheid om te komen studeren. Je kan de mensen toch niet dwingen om naar de universiteit te gaan.»

Veto: Het probleem is dat velen niet kunnen naar de unief gaan, precies omwille van die financiële drempel.

De Grauwe: «Wat kun je nog doen om de studenten naar de unief te krijgen? Je wil het inschrijvingsgeld afschaffen bijvoorbeeld.»

Veto: Hoe raadt u het. En bovendien iedereen een toelage geven die de studiekost, die zo'n 160.000 BF per jaar bedraagt, compenseert. De huidige sociale ongelijkheid aan de unief ga je niet rechtzetten door degenen die er nu zitten meer te laten betalen, dat verhoogt alleen maar de ongelijkheid. Die kan alleen verkleind worden door aan iedereen, die daartoe de capaciteiten heeft, een gelijke kans te geven om te studeren.»

De Grauwe: «Wie gaat dat betalen? Je moet in die zaak toch een beetje economisch redeneren in plaats van een morele houding aan te nemen. In plaats van naar formules van subsidiëring te grijpen, moet je de vraag stellen: als je iets krijgt, moet je ervoor bijdragen. Ekomenen noemen dat het profijtbegin-sel.»

Veto: Hoe evalueert u het tewerkstellingsbeleid van de huidige regering?

De Grauwe: «Op dat vlak kunnen we spreken van een kentering omdat er, in

Amnesty International

Woorden alleen volstaan niet

"Ik ben het niet eens met uw mening, maar ik zal tot het uiterste vechten voor uw recht te te uiten," staat aan het begin van het Amnesty International-handboek. Voltaire zou ooit iets dergelijks verkondigd hebben. 26 jaar na de eerste oproep in een krantenartikel, 26 jaar na de eerste 'officiële' gewetensgevangene, schrijft Amnesty International die uitspraak nog steeds hoog in het blazozen. Opdat u en wij ervan zouden weten: de jaarlijkse sensibiliseringscampagne, dit jaar van 28 november tot 6 december.

Amnesty International wordt dikwijls aangevallen. Beschuldigd van provocatie. Steun aan de oppositie. Ideologische sabotage en door de kommunisten geëncenseerde vertoningen. In de VS worden ze uitgescholden voor KGB-ers, in de Sovjetunie voor CIA-ers. Nochtans houdt Amnesty International zich afzijdig van politiek. Op de vraag of je politiek en mensenrechten wel gescheiden kunt houden (het verband tussen democratie en mensenrechten is toch frappant), antwoordde Amnesty Leuven wel belangstelling te hebben voor politieke ontwikkelingen, maar het niet opportuun te vinden daar uitspraken over te doen. Het gevolg van politieke betrokkenheid zou voor Amnesty International automatisch het verlies inhouden van het door haar gekoesterde aureool van objectiviteit.

Verontrust

Dat brengt echter een op het eerste zicht misplaatste voorzichtigheid mee in de Amnesty-publikaties. Je leest bijvoorbeeld in het jaarverslag: Amnesty International was verontrust over de opsluiting van... Amnesty International was bezorgd over het feit dat..., maar niet: Pinochet voert een beestachtig beleid. De enige eis die Amnesty International stelt is: geen schending van de mensenrechten. Gedetailleerd wordt dat dan: vrijlating van alle gewetensgevangenen (mensen die vastzitten, gemarteld worden... omwille van hun overtuiging, huiskleure, geslacht, etnische oorsprong, taal of godsdienst, op voorwaarde dat ze geen geweld hebben gebruikt of gepropageerd), eerlijke processen voor alle andere politieke gevangenen (gewetensgevangenen die wel geweld hebben gebruikt of gepropageerd) en geen folteringen of doodstraf voor alle gevangenen. De eerste eisen veronderstellen natuurlijk altijd de daaropvolgende, maar niet noodzakelijk omgekeerd.

Ook op financieel vlak hanteert Amnesty International dezelfde omzichtigheid. Elke staatsussonkomst (subsidijs, BTK-ers, DAC-ers...) wordt geweigerd, om toch tenminste te proberen politiek onafhankelijk te blijven. Leden en sympathisanten betalen hun bijdrage, en een heel aantal onder hen werkt zich bovendien voor de organisatie de longen uit het lijf. Mensen die brieven schrijven, telefoontjes plegen, telegrammen sturen, voor ambassades bivaakkeren. Ook in Leuven is er een groep werkzaam.

Lokaal

De Leuvense groep heeft 12 leden en bestaat zo'n 10 jaar. Hoe lang precies weet niemand; er zijn gewoon geen leden meer van het eerste uur. Wie wordt er lid? Vooral afgestudeerden en de beter geïnformeerden ("Lezers van De Standaard en De Morgen"). Duidelijk een beperkte groep, en verruiming zit er helaas niet in. De vraag of de leden even neutraal zijn als de organisatie ligt duidelijk moeilijk. Amnesty International is als de dood voor een politiek gekleurd imago, en het staat buiten kijf dat het studiewerk dat de organisatie verricht betrouwbaar is, stellen ze. Maar er wordt toegegeven dat de politieke overtuiging van de leden helemaal niet representatief is voor de bevolking.

Het gaat wel degelijk over afgestudeerden: studenten zie je er praktisch niet. Hoe komt dat? Vooral door het feit dat studenten zich nog moeilijk laten engageren. Ook zijn ze slechts 7 maanden per jaar beschikbaar (blok, vakantie). Wel zijn er veel papieren leden.

Hoe werkt een lokale groep? Elke groep is Amnesty International-in-het-klein en vervult dus zowat alle belangrijke taken van AI-International. Daar hoort dus promotie bij: bewustmakings-acties, brieven, films maar ook luiven.

Daarnaast worden er geregeld campagnes gehouden rond een bepaald land of thema, zoals de doodstraf. Tot voor kort voerde Amnesty International ook in België daar actie tegen. Nu nog, maar op een bescheiden niveau en niet alleen omdat ze toch niet uitgevoerd wordt. De kans is namelijk groot dat de doodstraf binnen de 2 jaar afgeschaft wordt zonder dat er veel drukte rond gemaakt wordt. Want dat is het gevaar bij delicate materies als deze: een emotioneel gevoerd debat kan de zaak alleen maar kwaad toebrengen. De meerderheid van de bevolking is helaas voor de doodstraf...

Het eigenlijke werk bestaat in het opvolgen van dossiers en de schrijffacties. In Leuven komt elke eerste woensdag van de maand een 'schrijftrem' bijeen in de Universitaire Parochie om de 'gevangenen van de maand' vrij te schrijven. Het staat de leden vrij al dan niet de modelbrief te kopiëren. De modellen zijn in het Engels geschreven, wie de taal van het betrokken land kent, kan dus best in die taal schrijven.

Hoe word je snel en eenvoudig lid?

De wervingstechnieken van het KVHV

Vorig academiejaar besliste de Voorzitter Studenten-aangelegenheden om in de toekomst de adressenlijsten van eerstejaarsstudenten niet langer ter beschikking te stellen van het Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond (KVHV). Hij deed dat op vraag van Kringraad, dat had gekonstateerd dat het KVHV van de bewuste lijsten gebruik maakte om argeloze eerstejaars tot het lidmaatschap van de vereniging te verleiden. Ondanks de maatregel blijven er zowel bij Veto als bij Studentenvoorzieningen klachten binnenlopen van studenten die zich door het KVHV bij de neus genomen voelen. Die met andere woorden tegen hun wil in lid zijn geworden. Kringraad tracht aan die klachten zoveel mogelijk gevolg te geven.

Het KVHV houdt er een wat eigenaardige visie op na wat betreft het werven van nieuwe leden. Haar devies lijkt te zijn dat het niet zo belangrijk is om gemotiveerde studenten te werven, dan wel om zoveel mogelijk leden te tellen. Dit laatste wellicht om financiële redenen en ook om met een stevige basis te kunnen pronken. Daartoe hanteert men een techniek die, het dient gezegd, uitblinkt in raffinement. Gerenommeerde postorderbedrijven zouden er een punt aan kunnen zuigen.

Ons Leven

In de loop van de vakantie krijgen (alle?) eerstejaars gratis het eerste nummer van *Ons Leven*, het blad van het KVHV, in de bus. Daarin staat onder meer uitgelegd hoe je snel en eenvoudig lid kunt worden van de vereniging. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van het ingesloten overschrijvingsformulier. In ruil voor 200 fr. lidgeld krijgen de leden een abonnement op *Ons Leven*.

In hetzelfde stukje over mogelijk lidmaatschap staat ook uitgelegd (zij het eerder onduidelijk) hoe je kunt *vermijden* om lid te worden. Daarbij is het de vraag of ongeïnteresseerde studenten die informatie überhaupt lezen, aangezien

Maar alles begint bij het onderzoek. AI-International wijst een dossier toe aan verschillende landen. Op nationaal niveau wordt dat gedelegeerd naar een lokale groep. Er zijn dus meestal meerdere groepen bezig met dezelfde gevangene. Houden ze contact met elkaar? Meestal niet, maar principieel kan het. Soms gebeurt het trouwens langs een omweg: als een groep bijkomende informatie verkrijgt, moet ze daar zowel AI-Nationaal als -International van op de hoogte brengen.

Gol

Wat gebeurt er nadat iemand waar Amnesty International actie voor voerde vrij komt?

Meestal blijft hij in eigen land. Hij wordt dan nog 'gevolgd', zodat onmiddellijk opnieuw aktes kunnen gevoerd worden. Als hij zijn land (al dan niet gedwongen) verlaat, wordt hij automatisch beschouwd als politiek vluchteling. Amnesty International verleent ook materiële steun: geld, een woning, huisraad...

In dit verband zijn de recente regeringsbeslissingen zonder meer rampzalig te noemen. Amnesty International staft dat met 3 argumenten:

1. Tot 1987 werd de toekenning van het statuut van politiek vluchteling overgelaten aan het *Hoog Commissariaat voor Vluchtelingen*, een UNO-orgaan. Vanaf dit jaar is het Ministerie

van Justitie daarmee belast, en overal blijkt dat van die kant niet gerekend moet worden op een vluchtelingenvriendelijke politiek.

2. Ook aan de procedure is gesleuteld. Tot voor kort kon een vluchteling over de grens, en had dan 15 dagen de tijd om te bewijzen dat hij politiek vluchteling was. Nu wordt over de 24 uur beslist aan de grens en binnen de 24 uur. Hoe onzinnig dit laatste is, blijkt reeds uit het simpele feit dat als men de vluchteling een kans wil geven, elke

douanepost dan uitgerust zou moeten zijn met een leger van tolken.

3. Vroeger had de vluchteling niet de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen een weigering van het statuut van politiek vluchteling. Nu kan dat wel. *Feitelijk* betekent die hervorming echter helemaal niets: de beroepsinstantie is het Ministerie van Justitie, dat eerder het statuut weigerde.

Lut De Boel
Luc Janssens

roepen heel wat bedenkingen op. Terwijl zowat elke Leuvense organisatie haar best doet om de eerstejaars zo snel mogelijk wegwijs te maken in het universitaire milieu, doet deze Vlaamse gezinde studentenvereniging haar uiterste best om misbruik te maken van hun onervarenheid en van de onbevangenheid van hun ouders. In de 's Meiersstraat is men alvast niet te spreken over de praktijken van het KVHV. Men zal er dan ook alles aan doen om ze in de toekomst onmogelijk te maken. Het KVHV zelf reageert op de aantijgingen eerder lakoniek met de mededeling dat "van jonge intellektuelen toch mag worden verwacht dat ze kunnen lezen". Op het secretariaat van de Voorzitter, Studenten-aangelegenheden tenslotte vindt men dat het KVHV weliswaar ongelukkig heeft, maar dat men haar niet kan dwingen haar houding te wijzigen. Men kan haar enkel de toegang tot de adressenlijsten ontnemen, en dat is vorig jaar al gebeurd. In hoeverre dat ook praktisch gezien het geval is, is zeer de vraag. Volgens een woordvoerder van het KVHV immers bevestigde Maschelein begin dit academiejaar wel zijn

verbod, maar raadde hij het KVHV "ten stelligste aan om de gegevens langs andere, officieuze wegen te zoeken". Bij navraag is gebleken dat noch het studentensekretariaat, noch de fakultaire sekretariaten de adressen hebben vrijgegeven. Wie dan wel?

Rudy Lanssens

OPROEP AAN GEDUPEERDEN

Kringraad doet een oproep aan alle gedupeerden van de KVHV-praktijken om zich kenbaar te maken. Men hoeft aldus om het verloren geld te recupereren, alsmede om de akademische overheid te bewegen tot verdere sancties tegen het KVHV. Slachtoffers kunnen zich kenbaar maken door middel van een briefje, telefonisch op het nummer 22.31.09 of door langs te lopen op het kantoor van Kringraad in de 's Meiersstraat 5.

(RL)

Veto sprak met Jos Rastelli

"Video maakt de cinema kapot"

De jongste weken is er heel wat te doen rond *Hector*, de Urbanus-film. Hector is uitgegroeid tot een media-evenement waarbij de discussie over de artistieke kwaliteiten van deze film bijzaak werd: er was de grootscheepse promotiekampagne bij de première, al gauw gevolgd door de berichten over het enorme succes van Hector en daarbovenop werd een konflikt uit de anders zeer gesloten bioscoopwereld in de openbaarheid gebracht. Het betreft een konflikt tussen *Independent Films*, verdeler van Hector, en bioscoopuitbater *Jos Rastelli*, met het bekende gevolg: Hector wordt niet in de Studio's gedraaid. Ondertussen kon u de film wel al in Leuven bekijken, maar dan in Auditorium Minnepoort waar radio Sinjaal vorige week, met succes, een aantal vertoningen organiseerde.

Op straffe van een reeds aangekondigd recht op antwoord van *Independent Films* praatte we met Studio-exploitant Rastelli, waarvan *Independent Films* zegt dat hij weigerde Hector te draaien daar het nabije Aarschot terzelfdertijd een kopie kreeg. Een situatie waarmee Rastelli, die voor Leuven en omstreken de prioriteit eiste (zie kader), zich niet kon verzoenen, aldus *Independent Films*.

Rastelli exploiteert naast de Studio's in Leuven ook nog een aantal zalen in Tienen, Louvain-la-Neuve, Turnhout, Tervuren en Brussel. Het is volgens Rastelli rond de Studio in Brussel, waar hij ook met de film Hector wou starten, dat het konflikt draait. In deze Studio worden vaak Vlaamse films gebracht.

Rastelli: «Het is in Brussel eigenlijk de enige zaal in Vlaamse handen. We brengen vaak Nederlandse en Vlaamse films... die we kunnen krijgen; want we zijn natuurlijk geblokkeerd door de UGC-groep, en dat is het konflikt van Hector, wat niks te maken heeft met Aarschot en andere prioriteiten.»

Veto: *Waarom niet?*

Rastelli: «Ik zou het normaal gevonden hebben in Brussel mee te mogen starten met Hector. In het verleden programmeerden we *Brussels by Night* - een film die niemand wou - met een behoorlijk succes, en *Crazy Love* die ook 2 à 3 weken in andere zalen liep, draaiden wij zes weken. Waarom kon ik niet starten met Hector? Ik heb nooit de exclusiviteit voor die film in Brussel gevraagd. Ik was zelfs bereid om met 1 kopie in 2 zalen te werken, wat meer dan 500 plaatsen betekent.»

«Maar *Independent Films* oordeelde dat het niet mogelijk was en ze lieten per brief weten: "Wij weigeren u de film voor Brussel, want hij staat de franstalige UGC-groep exclusief ter beschikking." Waarom moet ik voor die groep onderdoen? Het argument van *Independent Films* is dat mijn zaal het niet doet. Ik doe het natuurlijk niet in Brussel als ik geen films heb. De zaal is naar mijn mening technisch perfect, dat is dus de reden niet. Zolang ik de film niet krijg, kan ik daar geen recette maken. Het één volgt uit het ander.»

Block-booking

Rastelli: «Trouwens, vroeger heb ik wel recette gemaakt met andere films van hen. En nu weigeren ze mij een specifiek Vlaamse film omdat UGC dat eist. Voor het eerst in 19 jaar heb ik gezegd: dat neem ik niet meer! En dan is er ook nog die block-booking...»

Block-booking is een ingeburgerde praktijk waarbij de verdeler een aantal films in pakket aanbrengt. Het hele pakket en niet één film afzonderlijk is dan te nemen of te laten.

Rastelli: «Weet u welke eisen die mensen stelden? Het kwam neer op 34 weken films van hen draaien. (Rastelli zoekt in het Hector-dossier en leest daaruit voor) "Hector in Leuven en Turnhout: 4 weken, dan nog 2 weken en nog eens 2 weken. De film loopt in Leuven de eerste 4 weken in een zaal met minimum 400 plaatsen en draait de eerste en tweede week met alle voorstellingen." Vervolgens: "Hector wordt verhuurd in combinatie met minimaal 5 andere titels uit het volgende pakket...»

«Ik heb nog nooit zo'n konflikt gehad. Mijn programmatica zou koppel vastzitten. *The Untouchables* kreeg

in het begin alle voorstellingen, alhoewel er maar 3 per dag waren gevraagd. Ik wil daar gewoon mijn goesting in doen. De andere films die ik er moest bijnemen zou ik anders ook niet gedraaid hebben. Ik weet niet waarom *Independent Films* zo'n drama maakt, dat is gewoon de deur toeslaan.»

Kerstmis

Veto: *U moest er in het begin inderdaad een aantal films bijnemen. Maar 2 weken voor de start van Hector kreeg u van de producent te horen dat u de film afzonderlijk zou krijgen.*

Jos Rastelli: "Ik heb geen schrik van concurrentie"

(Foto Hendrik Delagrange)

SNEAK-SNIK

De zaak H. was niet het enige onderwerp dat in het gesprek met Rastelli aan bod kwam. Over de sneak - wie heeft donderdagnacht nog niet zijn slaap gelaten voor dit evenement? - werd ook geredetwist.

De sneakvertoningen kennen in Leuven een groot succes. Dat zal niemand ontkennen. Minder prettig is dat je best een half uur voor de vertoning al een ticket moet gaan aanschaffen. Dit is inderdaad een probleem, aldus Rastelli, "maar we proberen een oplossing te vinden. Als we over 2 kopies van de film beschikken, zouden we de film in 2 zalen tegelijkertijd kunnen brengen. Het knelpunt is echter dat we dat nooit op voorhand weten. Dikwijls zijn we tot 3-4 uur 's middags nog aan het zoeken om iets los te krijgen.»

Veto: *Houdt u rekening met de mening van het sneakpubliek voor de programmatica?*

Rastelli: «Niet voor de programmatica, maar wel bijvoorbeeld voor het uitbrengen van een film. Soms baseren we ons op het succes van een sneak; een sneak kan een film maken. Het is al verschillende keren gebeurd dat een film nergens marcheert, maar die het door de goede reacties van het sneakpubliek in Leuven wel heel goed doet.»

Veto: *Is het sneakpubliek een vast publiek, of niet?*

Rastelli: «Ik vind niet dat we dat

vast publiek zo hebben als dat vroeger het geval was. Dat varieert naargelang de avond. Soms hebben we een schitterend publiek in de zaal. Destijds vertelden de regisseurs mij dat de mensen hier tenminste zinnige vragen konden stellen.»

Aids

Onze fotograaf merkt op dat hij enkele jaren terug in de sneak de slechtste film van zijn leven heeft gezien. Het was een film over Aids, maar de titel ontsnapt hem.

Rastelli: «Och, och. Ik ben daar wreed ingelopen, ja. Dat was een ramp. De verdeler, een dame, belde mij in de namiddag vanuit Hamburg. Ze had juist de film van het jaar gekocht, zei ze, en vroeg of ik de film niet wou hebben voor de sneak. Maar je moet weten dat elke firma op deze manier probeert hun slechte films in de sneak te krijgen. Er zijn films die in de sneak meer hebben opgebracht dan in hun carrière erna. Die Aids-film heb ik trouwens achteraf nooit gespeeld; dat was dan wel het voordeel natuurlijk.»

«Hetzelfde heb ik meegemaakt met de film Santa Claus. De sneak viel juist op 6 december en we vonden het heel plezant de film op

INDEPENDENT FILMS

Het standpunt van het verdelhuis *Independent Films* in de hele controverse werd onder andere in een, in Leuven verspreid, pamflet uiteengezet (zie ook Veto nr. 6: *Een kwestie van prioriteiten*). *Independent Films* wil korte metten maken met het zogenaamde systeem van prioriteiten wat inhoudt dat nieuwe films eerst in de grote bioskopen draaien om dan pas weken of maanden later in kleinere steden terecht te komen. Een systeem dat het overleven van kleinere bioskopen niet bepaald makkelijk maakt.

Hector werd uiteindelijk dan ook op 39 kopieën uitgebracht zodat iedere exploitant die erom vroeg een kopie kon krijgen en de kleinere bioskopen niet hoefden te wachten tot de film in de grote steden 'uitgespeeld' was.

Nu moesten de kleinere, zogenaamde B- en C-steden, hun kopie wel 'kopen' (75.000 fr.), een praktijk waarvan de wettelijkheid in vraag kan worden gesteld. De totale kosten voor het draaien van een film kunnen dan immers hoger oplopen dan het wettelijk bepaalde procentuele plafond. Het is ook de vraag of een verdeler iets kan verkopen dat hij niet bezit.

Voor Jan Verheyen van *Independent Films* is dat echter geen probleem: "Het zou voor een verdeler economisch niet haalbaar zijn de vele kopieën allemaal zelf te betalen. De B- en C-steden kochten inderdaad hun kopie maar deze kosten hebben ze al na 1 weekend Hector kunnen recupereren, niemand heeft één seconde spijt gehad. En wat de wettelijkheid van het verkopen betreft: we plaatsen de 75.000 fr. gewoon onder de noemer 'promotiekosten', en daarmee is de kous af." (TM)

Rastelli: «Ik heb de producent niet gezien vóór de film uitkwam. Ik probeerde hem wel nog te bereiken, wat niet lukte. Ik spreek dus over de producent, niet over de distributeur.»

Veto: *Maar Independent Films heeft toch haar eisen ingeslikt?*

Rastelli: «Dat hebben ze me gezegd de maandag vóór we normaal zouden starten (2 dagen ervoor). De voorwaarden zijn zelfs niet meer ter sprake gekomen want op dat moment had ik gewoon geen plaats.»

Veto: *U hebt in deze zaak relatief lang gezwegen. Waarom bent u bijvoorbeeld niet ingegaan op de uitnodiging om op een debat (vorige dinsdag in het Huis der Rechten met onder andere Jan Verheyen van Independent Films) uw standpunt te verdedigen?*

Rastelli: «Ze zijn het mij nooit persoonlijk komen vragen, ze zouden nog terugbellen. Bovendien zou ik niet op een debat gaan discussiëren met Jan Verheyen. Hij draaft maar door. Hij vertelt bijvoorbeeld niet waar zij het geld halen. Zij hadden voor Hector 200 miljoen ter beschikking van Superclub. En wat is Superclub? Ga dat maar eens checken! (nldr: Superclub is een firma die zich bezighoudt met videoproductie en -distributie. Ze hebben ook een aantal filmzalen en een eigen film/video-tijdschrift.) De meerderheid van de aandelen van *Independent Films* ligt bij Superclub. Ze moesten dus niet zeggen dat ze een kleine firma zijn. Die mensen doen precies alsof ze super zijn, ze

hebben totaal verkeerd gemanuevreerd.»

«Bij zo'n voorwaarden heb ik toch het recht te zeggen: dat is mij Hector niet waard.»

Veto: *Independent Films schrijft in haar pamflet dat u weigert nog verder samen te werken met hen?*

Rastelli: «Ik heb nog geen contact gehad. Hoe kan ik dan weigeren?»

Veto: *Het verdelhuis Alpha van de nieuwe Gaston en Leo heeft nu al aangekondigd de film ook op een groot aantal kopieën uit te brengen. Als Aarschot één krijgt, is dat een probleem voor u?*

Rastelli: «Ik weet het niet. Wat heb ik (enslotte met Aarschot te maken? Wat heeft heel die programmatica van Leuven met die van Aarschot te maken?»

Veto: *Het heeft misschien te maken met prioriteiten...?*

Rastelli: «Deze week is in kortgeding een uitspraak gedaan. *The Untouchables* kon in Aarschot niet beginnen, dat heeft de rechter gezegd. Voilà! Men heeft altijd die verhoudingen gehad, men kan toch niet zomaar kopieën bijkopen.»

«Zij (*Independent Films*) willen Hector nu direct overal zetten, om die film dan tegen Kerstmis in de videowinkels te hebben. Welnu, zoets zal de cinema totaal kapot maken! Hun belangen van video liggen veel hoger, maar dat zeggen ze er niet bij.»

Veto: *Superclub wil een nieuwe filmzaal in Leuven beginnen.*

Rastelli: «Daar heb ik niks tegen. Intertijd waren hier 8 zalen... Trouwens, ik heb geen schrik van concurrentie. Toen de Rex er nog was, kwam me dat goed uit. Ik bracht de betere films, Rex de meer commerciële.»

Veto: *U zegt dat u geen block-booking aanvaardt. Maar uiteindelijk is dat een relatief systeem, zeker geen konflikt in de juridische betekenis van het woord. De exploitanten kunnen ook films weigeren...»*

Rastelli: «Dat doet toch niemand meer. Geen enkele Amerikaanse verdeler doet nog aan block-booking.»

Veto: *U krijgt dus al uw films zonder block-booking?*

Rastelli: «Ik heb *The Untouchables* alleen genomen. Soms neem ik 2 films als ze dicht bijeen liggen, sommige films spelen we zonder konflikt. De wijze waarop *Independent Films* werkt is niet commercieel. Ik werk sinds jaar en dag met andere firma's waar ik als films kan weigeren, stoppen, veranderingen aanbrengen.»

Veto: *Hebt u Hector gezien?*

Rastelli: «Natuurlijk! Ik vond het een enorm, enorm commerciële film.»

Veto: *Hebt u, gezien het succes van Hector, geen spijt dat u hem niet draait?*

Rastelli: «Ik heb daar in dit geval geen spijt van, niet in het minst. Alhoewel het me natuurlijk zeer veel geld heeft gekost.»

Veto: *Als u zelf student was, zou u dan naar de sneak gaan?*

Rastelli: «Ik denk het wel, ja. Ik ben er zeker van.»

(TM/MH/HD)

Peyskens terug in Leuven

"Dat hadden we echt niet verwacht"

Ha. Peyskens. Zijn vorige stukken in Leuven indachtig (*Julius Caesar* en vooral *l'Homme qui a voulu*), had ik gehoopt weer een *onding* te zien te krijgen, en alle opgekropte recensentenfrustraties eens stijlvol te kunnen ventileren. Als voorbereiding had ik nog gauw even het scheldwoordenboek doorgenomen (de "v" van volksverlakkerij, vullis en vernieuwend teater) en zocht herinneringen gekoesterd aan stotterende acteurs, manke plots, dekors waarin de acteurs verzuipen en vooral heel veel pretentie.

Maar wat bleek: *Het verschrikkelijke bewegen leven van koningin Sanseveria door prins Mamilian de Eerste* is een frisse, zij het wat verwarde komedie die heel intelligent het medium teater in vraag stelt. Een ambitieus project eigenlijk, maar door de natuurlijkheid waarmee het gebracht wordt, wordt die ambitie nooit pretentie. De jonge Nederlandse acteurs van Pier 7 bekijken het vak ironisch, en slagen erin die ironie in

hun voordeel uit te buiten. In België is er nog iemand zo ongeveer bezig (Jan Decorte of wie dacht je), alleen gaat het dit groepje net iets beter af.

Net zoals bij *Het Stuk Stuk* probeert Pier 7 een toneeltekst op de planken te brengen, namelijk Shakespeares *The Winter's Tale*. Net zoals bij Decorte lukt dat niet: acteurs vergeten hun tekst, acteurs veranderen moedwillig eerder gemaakte afspraken, maken de anderen belachelijk, enzovoort.

Dat duurt zo een tijdje lang, en al is er geen verhaallijn, toch blijf je geboeid kijken. Voor een deel komt dat door de "knipogies". De encensering van Claus Peymann van *Richard III* (een klassieker, naar het schijnt) wordt door één van de acteurs beschreven als "mooi, en schattig, met die lichtjes, en heel intelligent". Auteurs worden geciteerd, collega's vermeld, enzovoort. Leuk, vooral voor de *incrowd*.

Maar ook het zuivere akteerwerk weet te boeien: vaak vraag je je als toeschouwer af of ze aan het improviseren zijn, of een "tekst" spelen. Knap (en gewaagd) was het spelen met open gordijnen, zodat de Leuvense donderdagavondmeute kon meekijken. Die

"voyeurs" (enkele maar durfden echt langer dan een ogenblik blijven kijken) werden acteurs voor het publiek in de zaal - een publiek dat dan zelf ook akteur werd... Een enkele keer maar leken de acteurs wat in de war, toen zo'n twintig mensen bleven staan: "Dat hadden we niet echt verwacht". Waarna de monoloog van de Koningin gewoon verderging.

De echt zware stukken tekst (de Shakespeare dus, maar ook Tsjechov) brachten het grondtema aan: je kan wel proberen een prachtige constructie op te bouwen, nog zo'n mooie tekst te schrijven, in deze wereld heeft niemand daar een boodschap aan. De gaafheid van *The Winter's Tale* past niet meer in 1987. Visie heeft Peyskens altijd op een tekst, alleen kwam het er vroeger niet zo goed uit als met dit stuk.

Naast dat grondtema ging het dus vooral over teater zelf: hoe moet je spelen? Wat is een (goede) tekst? Welke thematiek is relevant? Wat doe je met het decor, de kostuums? Die vragen werden *en passant*, luchtig gesteld, en vaak ook meteen, even luchtig, beantwoord. Die antwoorden waren bekend, maar toch kon Pier 7 boeien, opnieuw door hun frisheid.

Een einde had *Sanseveria* niet - een begin was er in feit ook al niet geweest. Het warhoofd dat de voorstelling opende, krijgt een klapzouwen van een jong meisje: voor de zoveelste keer stort zijn wereld in, alleen beseft hij dat dat laatste ook wel eens kan meevallen...

Koen Van Muylen

Verhuizen naar Nederland, en dan een stuk maken dat draait rond sanseveria's. Dat kan alleen een Belg. Meer nog, dat kan alleen Paul Peyskens. (Foto Archief)

Marc Mijlemans: Nagelaten Werk

Een Mijl te ver

Het gaat slecht met de literaire voorwoorden in dit land. Recentelijk voorzag de Nederlandse kritikus en redakteur van het Nieuw Wereldtidschrift (NWT) Benno Barnard de programmatische dichtbundel *Twist met ons*, die jong Vlaams talent groepeerde, van zulk een voorwoord dat de hele Vlaamse schrijverswereld er van steigerde. Onlangs, dat wil zeggen nauwelijks een maand later, verscheen *Mijl op Zeven*, het nagelaten werk van de begin dit jaar jonggestorven Humo-medewerker Marc Mijlemans. Guy Mortier pleegde een kort

voorwoord waarin hij op jammerlijke wijze, en nog wel zonder er zich van bewust te zijn, het hele oeuvre van Mijlemans door de vleesmolen haalt.

Barnard en Mortier lijden aan hetzelfde syndroom: allebei eisen zij voor degenen die zij inleiden, erplaatzen in de Vlaamse letterkunde op. Eerstgenoemde geeft, bij wijze van voorbeeld, "de hele Westvlaamse poëzie sinds Gezelle cadeau voor die handvol gedichten van Eric Spinooy en Bernard Dewulf". Voorwaar: in de wetenschap dat iemand als Hugo Claus van Westvlaamse afkomst is, mag dit een *straffe* uitspraak heten.

Mortier presteert zo mogelijk nog beter: zonder enige relativering schrijft

hij dat Marc Mijlemans bij zijn dood een oeuvre achter liet "waar veel gevestigde auteurs in hun hele leven niet aan toe komen". Het hoeft geen uitvoerig betoog om er op te wijzen dat zulk een stelling *zuivere heiligheidschennis* is. Of weet Mortier soms niet wat een term als "gevestigd auteur" precies betekent? Marc Reynebeau heeft het er in *Knack* ook al over gehad: met een boekje als *Mijl op Zeven* haal je die status niet.

Want wat bevat dit nagelaten werk? Twintig bladzijsden verhalend proza voorafgegaan door honderd bladzijsden t.v.-kritieken, een selectie uit *Mijl op Zeven*, door Mortier omschreven als "observaties met de schittering van versgeslepen messen, gevoelens die hij, in een ontroerend, verbluffend proza neerschreef, pure rock 'n' roll". Bij het lezen van zoveel verbaal geweld staan wij sprakeloos. Hebben zulke uitspraken overigens wel een betekenis?

Mijlemans was een begenadigd journalist. Hij wist hoe hij een zeer banaal onderwerp (het aankondigen van t.v.-programma's) in een prettig lezend stukje kon vatten, altijd met de nodige ironie tot scherp cynisme, vooral dan waar het programma's met mensen uit de Vlaamse showbiz betrof, een soort die hij meesterlijk kon typeren en in haar hemd zetten. Hij hield van films en wist telkens de mooiste uit het aanbod te pikken. Onschuldig kinderlijk was zijn fascinatie voor *Star Trek*, dat hij de beste *western*serie uit de geschiedenis noemde. In de marge van al die kritieken schreef hij beschouwingen over het medium televisie, in het volle besef dat ook hij, ondanks zijn grote kulturele bagage (die duidelijk uit zijn werk spreekt) en zijn afstandelijke kijk op de burgerlijke samenleving, helemaal door het fenomeen was ingekapseld: "Ik heb reeds lang geen schuldgevoelens meer over mijn verslaving aan het medium. Het is vulgair én mooi én spannend én saai én charmant én afstotelijk."

Elke week in *Mijl op Zeven* is vanzelfsprekend een volledige entiteit op zich, en vaak is het zo dat ook de afzonderlijke dagen als aparte stukjes kunnen worden gelezen, los van al de andere. Het voordeel daarbij is dat dit boek een uitgelezen iets is om naast je bed te leggen en er elke dag voor het slapengaan, of in momenten van ledigheid, hier en daar een stukje uit te pikken. Daartegenover staat dan weer het nadeel dat dit boek kwasi onmogelijk in één ruk van voor naar achter kan worden gelezen. Na een tijd sleep je je alleen nog maar van de ene naar de andere beschouwing, de ene al boeiender, raker, fraaier dan de andere maar op de duur, als geheel, dodelijk vervelend. Een boek in de eigenlijke zin is *Nagelaten werk* dan ook niet (hoeft ook niet), het is veeleer een *bundeling* van losse

beschouwingen die samen een leuk beeld geven van wat voor *onzinnige* dingen uiteindelijk het medium televisie konstitueren. Bezwaarlijk kan gesteld worden dat dit type proza Mijlemans de reputatie van "Echt Schrijver" kan opleveren.

Misschien wordt in het *verhalend* proza wel een groot auteur aangetroffen? Herman de Coninck sprak begin '87 in Humo de wens uit dat "Marc Mijlemans een meesterlijke verhalenbundel zou schrijven en dat het NWT daar het beste verhaal uit zou krijgen". Nu, het verhaal *Treinen* is ondertussen in het genoemde tijdschrift verschenen - postuum weliswaar, en het is zeker niet het beste van wat hier in *Nagelaten werk* staat afgedrukt. Net als de andere verhalen getuigt het van een zekere taalbeheersing, van een weten hoe een gevoel op te roepen, dit echter zonder de middelmatigheid te overstijgen. (Als ik de Coninck's woorden op Mijlemans mag toepassen: "Het is goed, maar niet goed genoeg.") Geef mij maar het korte verhaal *Studebaker*: kort, flitsend, geen gewekelaag, verrassend en met de nodige ironie: zo is Mijlemans op zijn best en hier staat hij dan ook het dichtst bij zijn journalistieke werk dat het niveau van zijn 'literaire' produkten vaak moeiteloos en *mijlen* ver achter zich laat.

De zaak Mijlemans is tragisch, natuurlijk. Eind 1985 overleed zijn echtgenote Chris, die "als C. in zijn t.v.-rubriek *Mijl op Zeven* een nieuw leven ging leiden en zijn laatste strohalme - en sirene tegelijk - zou worden, terwijl hijzelf steeds verder wegwijnde van ellende." Niet veel meer dan een jaar later stierf hij

zelf. Ik wens Mijlemans dan ook hoege-naamd niet in een slecht daglicht te stellen. Wel is het zo dat er moet op gewezen worden dat Humo in het algemeen en Guy Mortier in het bijzonder een onderscheid moeten leren maken tussen privé- en literaire zaken. Mijlemans was een uitstekend journalist, maar geen "Echt Schrijver" en het feit dat hij Mortiers oogappel was en bij Humo graag gezien werd daar niets aan. De eerste maanden na zijn dood werd een merkwaardige myte in het leven geroepen: er ging geen week voorbij zonder dat Humo's *Uitlaat* ontbied werd door hoogst lyrische ontboezemingen van lezers die toch maar niet over het verlies van hun grote god (want zo beschouwden zij hem bijna, zo blijkt als u aandachtig het betreffende proza analyseert) heen konden en wegwijnden in de grootst mogelijke *Sehnsucht*. Humo deed er zelf vaak nog een scheepje bovenop.

Als men wil dat Mijlemans voortleefte, laat het dan als journalist zijn en niet als een mytologische figuur die, zoals Mortier schrijft, met een bliksem door de hemelen zou klieven. Bescheiden als hij was werd Marc Mijlemans gebombardéerd tot wat hij vast en zeker nooit had willen zijn: een myte. Met deze uitgave van *Mijl op Zeven* heeft men zijn nagedachtenis dan ook geen dienst bewezen.

Johan Reyniers

Marc Mijlemans, *Mijl op Zeven*, nagelaten werk, uitgeverij Kritak, 1987, 134 pp.

VIJF VOOR TWAALF - We hebben iets met *IJsseling*, maar als het niet zo goed is wat hij vertelt, moeten wij U dat ook - met pijn in het hart - melden. Zo was *IJsseling's O Tempora* lering echt wel algemeen. Niet bij de tijd gewoon, of tijdelijk, of achterhaald. No Tempora ... (Foto Jeroen Revalk)

magma-shop

Diestsestraat 115 - 3000 Leuven
(naast Christiaensen)

Alles voor je kot en je fuiven.

- cards - affiches - posters - inlijstingen -
- gadgets - schoolgerief - feestartikelen -
- dekoratie - kerst- en carnavalgerief
- en
- joggings - t-shirts - pulls
- (snoopy - garfield - tom & jerry)

DE GROOTSTE CARD SHOP
en CADEAU SHOP TE LEUVEN

10% korting op vertoon van studentenkaart
(behalve promotie-artikelen)

Eén van de weinig of helemaal niet bekende teatergezelschappen die Vlaanderen rijk is, heet de Korrekelder. Vanuit het verre Brugge naar Leuven in één trek, is echter geen afstand. Het gezelschap is dinsdagavond 1 december te zien in de Stadsschouwburg, met een opvoering van *Ritter, Dene, Voss* van Thomas Bernhard. En misschien zit u er die avond zelfs gratis bij, maar daarover straks meer.

Wat niet kon binnen het kader van Europa wordt met deze voorstelling gedeeltelijk goed gemaakt. Bernhard weigerde immers zijn toestemming te verlenen voor een opvoering van *Der Theatermacher* omdat hij niet wil meewerken aan een 'publicitaire stunt' van de Oostenrijkse overheid.

De titel verwijst naar de drie acteurs die tijdens de première, vorig jaar in Salzburg, het stuk vertolkten: Ilse Ritter, Kirsten Dene en Gert Voss. Het is niet de eerste maal dat Bernhard een toneelstuk de naam van de acteurs meegeeft. Reeds in 1976 verscheen *Minette. Ein Porträt des Künstlers als alter Mann*. Het was een hommage aan de vermaarde acteur Bernard Minetti en daarmee aan de toneelspeelkunst. Ook nu komt de kunstvorm 'teater' onrechtstreeks als één van de onderliggende thema's naar boven. Twee zusters, beiden toneelactrices, wachten op de thuiskomst van hun broer uit een psychiatrische instelling. De maaltijd tussen de drie familieleden vormt de kern van het drama. Een handeling of een plot is er niet. Het

"Ritter, Dene, Voss"

Korrekelder speelt Wittgenstein en onzezekerheid

toneelgebeuren draait rond de confrontatie van de drie antagonisten met zichzelf, met elkaar en met hun omgeving. Het is het verhaal van drie totaal geïsoleerde mensen.

Onbehagen

De kenner ontdekt in Ludwig Worringer - die broer - een afspiegeling van de levensloop van de filosoof Ludwig Wittgenstein. De leek verneemt dit uit de programmabrochure. Het zou echter verkeerd zijn *Ritter Dene Voss* als een toneelbewerking van Wittgensteins leven op te vatten.

Ritter Dene Voss verhaalt de haat-liefde verhouding tussen de drie mensen. Haat, omdat ze niet in staat zijn met elkaar te communiceren. Liefde, omdat ze onlosmakelijk aan elkaar verknocht zijn. Het is een nauwgezet spel tussen toenaadering en afwijzing. Bernhards keuze van deze drie personages is op zijn minst betekenisvol te noemen: twee (mislukte) actrices waarvoor de grens tussen spel en werkelijkheid niet meer bestaat en hun broer-de-filosof die

waanzin en realiteit niet langer kan onderscheiden.

Bernhard gunt zijn publiek weinig zekerheden. Als toeschouwer bekruipje meer dan eens een gevoel van onbehagen. Opvallend is zeker de situering van de personages. Waar en wanneer het stuk zich afspeelt, blijft onduidelijk. Je weet enkel dat de auteur zijn personages niet uit een, wat men zou verwachten, kleinburgerlijk-bekrompen milieu kiest, maar uit een bij uitstek artistiek-intellectueel midden. Deze ongewone keuze draagt in belangrijke mate bij tot de beklemmende sfeer die het stuk uitademt.

Hotelporselein

Bernhard maakt het ook de vertolkers van dit drama niet makkelijk. Samen met regisseur Karst Woudstra, die in

Nederland één van de meest succesvolle teatermakers is, hebben de vertolkers echter voor een akteerintensiteit gekozen die in Vlaanderen maar zelden bereikt wordt. Door zijn alom geprezen enscenering van *De moed om te doden* geniet Woudstra ook een ruime bekendheid in Vlaanderen. Ilse Uitterlinden ('Alleen al het idee', maar ook Internationale Nieuwe Scène) vertolkt de rol van de jongste zuster, wiens apatische en tegelijk perverse houding contrasteert met de bezige, bemoederende maar niet minder begerige oudste zus (Rosemieke Bergmans). Tussen hen troont Leslie De Gruyter als Ludwig: niet voor niets neemt hij tijdens de maaltijd plaats op de stoel van de overleden vader. Van begin tot einde slagen de acteurs erin een onderlinge intensiteit en geladenheid op te bouwen die de toeschouwer op geen enkel moment loslaat. Enkel Leslie De Gruyter weet deze spanning moeijlijk te doseren. De hoge emotionaliiteit van zijn vertolking leidt soms te snel tot een misplaatste ridikulisering en doet daarmee afbreuk aan de onderliggende humor van de tekst. De scherpe en wrange taalhumor van Bernhard is te subtiel om vergald te worden door uitgespuwde stukken pannekoek of stukvliedend hotelporselein. De boodschap die Bernhard wil overbrengen is te pijnlijk om met overbodige *Louis-de-Funèscènes* (met alle respect) te illustreren. Niettemin blijven de akteerprestaties van een indrukwekkend niveau.

Verrassend is ook de aankleding van de scène. Marc Cnops heeft een sobere woonkamer gekreëerd die door een zestal familieportretten gedomineerd wordt. De personages zitten voortdurend met hun neus op het verleden en de traditie waaruit de verstikkende beklemming van hun bestaan ontsproten is. Veel bewegingsruimte is er niet: niet in hun geest of gedachten maar ook niet in hun leefruimte. De kleine teaterzaal van de Korrekelder waar publiek en acteurs op een armlengte van elkaar zitten, verleent een bijzondere sfeer aan dit decor. Het is alsof publiek en acteurs onder dezelfde stolp gevangen zitten.

Wie teater wil meemaken waarbij men als toeschouwer op geen enkel moment onbewogen kan blijven en waarbij het gevoel van onbehagen ook na de voorstelling blijft hangen, moet op dinsdag 1 december naar de Leuvense stadsschouwburg.

Mark Van Steenkiste

Veto heeft 25 (jawel, vijftientig) vrijkaarten voor de opvoering van *Ritter Dene Voss*. U krijgt die, van harte, maar niet zomaar. Eén klein vraagje moet u weten te beantwoorden: alludeert dit stuk op (a) Nietzsche, (b) Wittgenstein of (c) Walter Capiau? Onze redactiekraakris verwacht u dinsdag vanaf 11 uur te zijner kantoor ('s Meierstraat 5), en geeft u 1 kaart voor 1 goed antwoord.

't Stuc brengt Perestrojka

Lente in het Oosten

"Een project dat reeds lang gepland was en reeds lang een naam had. Het is mede dank zij de Glasnost-politiek dat dit project mogelijk is", zo schrijft het Stuc in een persmededeling naar aanleiding van het filmproject *Perestrojka*. Van 7 tot 16 december worden veertien films uit drie kommunistische landen aan de kapitalistische wereld vertoond. China, de Sovjetunie en Hongarije versoepten hun wetten en geven eertijds gecensureerde of verboden films in eigen land en in het buitenland vrij: dit mag als één van de kenmerken gelden van de nieuwe politiek van openheid die met de dag grotere vormen lijkt aan te nemen. Even kennismaken.

Het mag dan al een klichee geworden zijn te beweren dat China een land van ongekende mogelijkheden is, het is en blijft een waarheid als een koe. Met zijn één miljard inwoners heeft het een potentieel dat, indien het ontwikkeld wordt, de machtsposities op aarde grondig kan wijzigen. De geslotenheid van het land onder het diktatoriale bewind van Mao heeft dit inzicht lange tijd op de achtergrond gehouden maar nu de partijtop drastisch verjongd wordt en de Culturele Revolutie uit het verleden definitief naar de prullenmand wordt verwezen, breekt het besef baan dat China een *openbloeiend* land is dat zijn positie langzamerhand komt opeisen.

Tot in de jaren zestig was China een groot filmland met een volwassen industrie die over ervaren kineasten beschikte. De door de communisten doorgevoerde Culturele Revolutie maakte deze echter grotendeels onschadelijk en reduceerde haar tot een propagandamiddel. De periode tussen 1966 en 1982 staat bekend als een zwarte vlek in de Chinese filmgeschiedenis. De huidige politiek van openheid die onder andere veruitwendig wordt in een versoepeling van de censuur heeft een nieuwe lichte van kineasten doen opstaan, de zogenaamde 'vijfde generatie'.

Een film die in het Westen zeer positief werd onthaald, is *Kinderhuwe-*

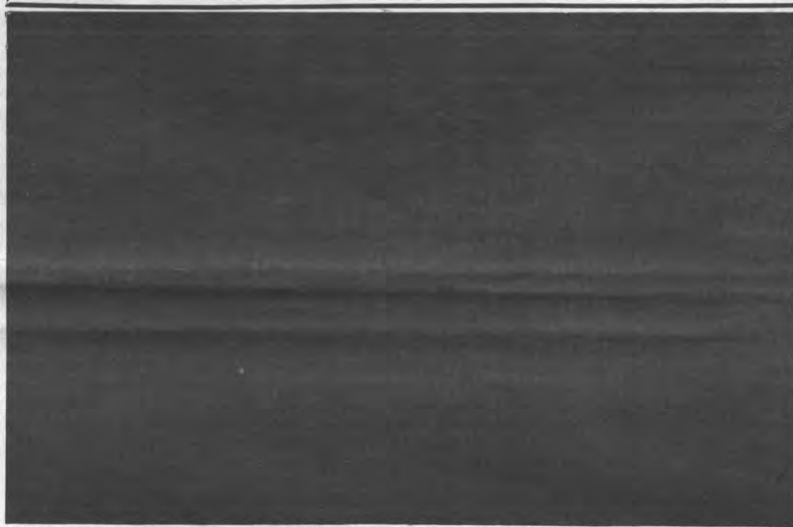
lijk van Huang Zianzhong. Hij behandelt de problematiek van het vroegtijdig uithuwelijken van kinderen: een zesjarige jongetje trouwt met een achttienjarige. Hun verstandhouding is opperbest tot het meisje verliefd wordt op een leeftijdsgenoot. Zij moet nu kiezen tussen trouw aan de traditie of het aksepteren van nieuwe normen, zoals de revolutie die voorstaat. Hoewel het ritme van de film trager is dan wij gewend zijn, is *Kinderhuwelijk* een boeiende kennismaking met een bijna onbekende cultuur die ook weet hoe een film moet worden gemaakt: de realistische vertolking, de sfeervolle fotografie en de algemene-menselijke dimensie maken dit product tot een niet te missen gebeuren.

Eerder spektakulair is *De paarden-dief*, een soort van Chinese western waarin een man geld van de tempel steelt en daardoor een *outlaw* wordt. De acteurs zijn Tibetanen en werden in het Chinees nagesynchroniseerd. In China werd de film met een wantrouwig oog bekeken wegens de vrijmoedigheid waarmee religieuze rituelen worden tentoongespreid.

Emigratie

Perestrojka is nog altijd een Russisch woord: ook de Sovjetfilm maakt deel uit van dit Stuc-project. Tekenend voor de nieuwe politiek is een uitspraak van Gorbatsjov: "Er komen geen orders. Wij boven wachten op jullie. Jullie moeten het doen." Met als gevolg dat de kineasten nu zelf initiatieven nemen.

Tema blijkt de grootste Russische film uit het aanbod te zijn. Hij is jarenlang verboden geweest maar wordt nu (met koupons evenwel) in het Westen vertoond. Centraal staat de problematiek van de Russische kunstenaars en wetenschappers: zij dienen zich aan het regime te conformeren en zijn daardoor ongelukkig, vertwijfeld. Onderwerpen zoals emigratie ("Ik heb nu gezien dat het allemaal leugens zijn, allemaal hypokrisie. Ik wil niet in dit land leven," zegt een personage) en omkoping, die lange tijd volstrekt taboe waren, worden nu getolereerd. Niet enkel de thema's baren opzien: de film bevat een meeslepend verhaal en voert zowel inhoudelijk als formeel-technisch *onherroepelijk* naar de slotscène. *Tema* werd op de Berlinale met een Gouden Beer bekroond.

MIJN WOORD? Het staat hier. Zwart op Zwart.

(Foto Alain d'Hooghe)

Naast China en de Sovjetunie is ook Hongarije van de partij. In de jaren zestig verscheen daar al een vernieuwende generatie van kineasten, die al langer dan vandaag op Westerse festivals hun werken mogen vertonen. Ook zij geven de kenmerken van het nieuwe communisme weer: geen geslotenheid meer, geen propagandisme en een vrijer klimaat waarin men kan ademen.

Johan Reyniers

Alle films gaan door in 't Stuc, E. Van Evenstraat 2d. Stucleden betalen 80 frank per film, anderen 100. Abonnementen voor vijf films kosten 300 resp. 400 frank. Er wordt een programmabrochure uitgegeven bij de start van het project.

Vol vrouwen

Als het voor Artsen zonder Grenzen is, is het onze aandacht zeker waard. En dat is het geval met Medica's *Nacht vol Vrouwen*: op 16 december organiseert Medica namelijk een "groots spektakel" in zaal Manhattan met Vrouwen in de Hoofdrol. Jo Lemaire en Miss Medica kondigen aan: Bea Van der Maat en Won Ton Ton (laatst droomden wij er nog van), Margriet Hermans (kwestie van ook wat hartigs op het programma te hebben) en Vaya Con Dios.

De zaak gaat door op woensdag 16 december om 21.30 u en de inkom varieert van 180 fr tot 300 fr, al naargelang je student bent of niet en je je kaart in voorverkoop bemachtigt of niet.

Ten voordele van *Artsen zonder Grenzen*, of zeiden we dat al?

ACCO
KRAAKT DE
PRIJZEN

van 2 december

tot 29 januari

Over het geloof als beroep in De Papenspiegel

De dwaze kuren van de Heiligen

Er wordt de laatste jaren weer heel wat gepraat over de herbronning van het kristendom. In deze discussies gaat het dan dikwijls over hoe de bijbel, het evangelie, de heilige geschriften nu precies begrepen of geïnterpreteerd moeten worden. Hele studies worden er aan gewijd en hele polemieken worden erover gevoerd. De éne al diepgaander dan de andere, doorspekt met meer of minder argumenten, maar allen dienen ze vaak om ieders eigen (op voorhand vaststaande) standpunt kracht bij te zetten. Het boek 'De Papenspiegel' van Corvin Wiersbisky levert ook een bijdrage in deze polemiek, zij het op een heel eigen en originele wijze. Vermoedelijk hebben nog maar zeer weinig mensen van dit boek gehoord, zelfs niet de theologen onder ons. En dat is op zich ook niet zo verwonderlijk aangezien het boek tot aan W.O.I.I. op de index stond. Daarmee is dan al meteen aangegeven dat het boek niet meer zo recent is. Het dateert zelfs van de vorige eeuw. Even situeren misschien.

Corvin Wiersbisky werd geboren in 1812 in Gumbinnen. Hij stamde uit een oude, adellijke familie van Poolse protestanten. Zijn familie zag voor hem een militaire carrière weggelegd, hijzelf zag het echter anders. In 1835 trok hij zijn uniform uit en schaaarde een groep intellectuelen en kunstenaars om zich heen die bereid waren om samen met hem het militarisme, de politiek en de bureaucratie te bestrijden. Wiersbisky was eigenlijk een idealistisch man. De slagwoorden in zijn leven waren vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid. En vanuit die idealen kwam ook zijn afkeer voor de oneerlijke groten der aarde en voor een onrechtvaardige macht. Hij knoopt hij dan ook de strijd tegen het godsdienst/antaisme aan. In 1848 kwam zijn eerste versie van 'De Papenspiegel' klaar. Het boek werd daarna herhaaldelijk bewerkt en herschreven. Wiersbisky stierf in 1886. Honderd jaar later, in 1986 werd zijn boek weer van onder het stof vandaan gehaald en opnieuw gepubliceerd.

Wiersbisky behandelt in zijn boek diverse thema's. Zo schrijft hij over Kristus' volgelingen, over de heiligen, over de geheime geschiedenis van de monniken, over het misbruik van het sakrament der biecht...enz. En hij vertrekt daarbij vanaf het eerste begin, de tijd van Gajus Caesar Octavianus. Toen Caesar keizer werd van het Romeinse rijk, was de hele bekende wereld in handen van de heersers in Rome. Economisch gezien was er toen een slavenmaatschappij, de mensen werden onderdrukt. En in die tijd werd Kristus geboren. Deze eenvoudige man predikte gelijkheid. En dat was tegen de belangen van de heersende klassen. Daarom rekenden de Romeinen en de Joden met hem af voor hij gevaarlijk kon worden. Van dan af is er dus sprake van de volgelingen van Kristus en iedereen interpreteerde zo de woorden van Kristus op zijn eigen manier. Volgens Wiersbisky is het vanaf dan dat er iets begint mis te lopen. Zeer snel immers ontastte de geestdrift van Christus' volgelingen in religieuze dwepelij. Zo geeft hij in zijn boek tientallen voorbeelden van lieden die zichzelf kastijden om toch maar in de gunst van Kristus te komen. Mensen trekken 40 dagen de woestijn in, of zij gooien zich met vreugde voor de leeuwen. Nog anderen gaan zingend de folterdood tegemoet, immers hoe erger hun lijd, hoe rijkelijker de beloning. De marteldood was de innigste wens, want op die manier werden alle zonden vergeven, en gingen de poorten van Jezus' paradijs wijd open.

Geld is macht

Over relikwieën is Wiersbisky ook duidelijk en niet mis te verstaan: "Geld is macht! Dat weet niemand beter dan de roomse Kerk. Die streeft naar beide, en door het één naar het andere." (p.41) Een van de meest opleverende bedrijgerijen - aldus Wiersbisky - was de handel in aflaten en relikwieën. En hij geeft in zijn boek een hele resem voorbeelden, allemaal gebaseerd op de geschriften van de rechtstreekse vaders zelf. Voor net aanraken of het bekijken van deze relikwieën werd dan geld gevraagd. Zo organiseerde Albrecht van Brandenburg (bisschop van Halberstadt, aartsbisschop van Maagdenburg, aartsbisschop van Mainz) een overbrenging van relikwieën van Halle naar Mainz. Daar waren zeer

zeldzame dingen bij. Haren van de Heilige maagd: achttmaal. Melk van de heilige maagd: vijfmaal. Het hemd waarin ze Jezus baarde. Een halve kinnebak van St. Paulus, met vier tanden enz... De aflaten hebben de tand des tijds doorstaan. Ze leven voort in de roomse Kerk. Wiersbisky schrijft: "Er wordt niet meer zo open en brutaal afgetroefd als vroeger. En het Vaticaan heeft nu ook vele/andere, meer geraffineerde inkomsten. Het ging toen om miljarden. Vandaag gaat het nog om miljarden. En waarvoor diende dat geld? Voor het genoegen van één man in Rome, die ons evenmin aangaat als de mikado van Japan, en die zich met evenveel recht stedehouder van Kristus noemt als u en ik" (p. 54)

Gods stedehouder

Daarmee komen we dan eigenlijk tot de kern van het boek. Wat Wiersbisky

vooral dwars zit is het ontstaan (en de daarmee gepaard gaande misbruiken) van het Pausdom, die hij Gods stedehouder te Rome noemt. Hij beschrijft op trage, bijna tergend minutieuze wijze het liederlijke leven van Gregorius VII, de eerste 'openlijke-politieke paus die naar het totale einddoel streefde: de wereldheerschappij!

Wanneer we het echter willen hebben over de politieke ambities van het pausdom dan kunnen we echter evengoed (of misschien zelfs beter) verwijzen naar meer recente literatuur. Het boek van Paul Frentrup 'Kardinalen en Cocaine' is daarvan een goed voorbeeld. Blijkbaar is er ten aanzien van vorige eeuw nog niet zoveel gewijzigd. Dit boek verhaalt over het faillissement in '81 van de grootste partikuliere bank van Italië, de Banco Ambrosiano. De bank bleek een groot deel van de gelden van het Vaticaan te beheren en was bovendien betrokken bij het P2-schandaal. Een vrijmetselaars-loge bleek haar leden op invloedrijke posities in de Italiaanse regering, het leger, de geheime dienst en de pers te hebben geplaat om zo een machtsgreep mogelijk te maken. Een concreet scenario staat beschreven in het boek van Frentrup, waarin mafia, CIA, de geheime dienst van het Vaticaan, cocaïnehandel, kolonels in het Boliviaanse leger, Rode Brigades, fascistische Italiaanse adel en Zwitserse bankiers ieder hun eigen rol spelen in een gigantisch komplot.

De kotmadam

Maar goed, terug naar De Papenspiegel. Na eerste lezing van het boek stelden we ons de vraag naar de actualiteits-

waarde ervan. Er is per slot van rekening op dit vlak ook al heel wat meer recente literatuur verschenen. Bovendien leek het boek ons op het eerste gezicht ook heel wat overdrijvingen te bezitten. Je zou de inhoud van het boek kunnen omschrijven als één lange frontale aanval op de pausen, de monniken, het celibaat... Dat kan - zo dachten we - alleen maar oude wonden terug openrijten. Dat er in de verspreiding van het katholieke geloof in het verleden fouten gebeurd zijn is iedereen wel duidelijk. Wat is de maatschappelijke relevantie van een boek dat nogmaals al die fouten op een rijtje zet? Tot ik vorige week echter van een vriend het verhaal hoorde van 'zijn kotmadam'. Een verhaal - anno 1987 - van een echt bestaande kotmadam in de Blijde Inkomststr.: 'Ja, op mijn kotmadam moet je niet veel letten, zij doet soms wat raar. In haar kelder liggen stenen in de vorm van een

kruis. Die stenen zijn daar neergelegd en gewijd door een priester, tegen betaling weliswaar. Zij beweert dat die stenen haar huis beschermen tegen kwade geesten...'

Het boek van Wiersbisky leert ons iets over de uiterlijke geschiedenis van de rooms-katholieke kerk. De papenspiegel is niet tegen het geloof gericht. Wel tegen dié mensen die van hun geloof hun beroep hebben gemaakt om er geldelijke voordelen en wereldlijke macht mee te verwerven. De papenspiegel beschrijft de grondvesten waarop het geloof is gebouwd en dat laat ook toe meer recente gebeurtenissen te begrijpen en te duiden.

Gilberte Boeckmans

Wiersbisky, C., *De Papenspiegel*, uitg. Libertas, 1986

Kerk, Ambt, Diakonie

Experimentele Parochie getuigt

De Leuvense Universitaire Parochie (UP) heeft al veel van haar oorspronkelijke wilde haren verloren. De liturgische experimenten uit haar jonge jaren bijvoorbeeld - ellenlange missen, konstant onderbroken voor gespreksrondes, lichaamsexpressie of sobere maaltijden, en meer van dat fraais - behoren tot een vergeten en vaak verzwegen verleden. Een UP heeft het wat dat betreft gemakkelijker: haar parochianen hebben geen geheugen, want ze wisselen voortdurend.

Eén experiment is UP evenwel hardnekkig trouw gebleven: haar eigen ambtsmodel. UP streeft ernaar "een eenzijdige, clericale ambtsuitoefening te boven te komen". Kortom, geen pastoor plus medepastoor en de rest moet zwijgen, maar een heus pastoraal team, met priesters, vrijwilligers en ook "professionele lekenpastores". En van dat experiment brengt UP nu een getuigenis op de markt, een *cahier*, onder de titel "Kerk, Ambt, Diakonie".

Konkrete aanleiding voor het verschijnen van dit *cahier* is de diakenwijding van Jos Van Pelt op 11 november jongstleden. Het *cahier* wil een soort geschenk van de pastores-ploeg zijn. "Maar zo'n *cahier* heeft ook een diepere kerkpolitieke betekenis", aldus UP-pastoor Jan Dumon tijdens een telefoongesprek. "Vooral nu, met na de niet zo geslaagde bisschoppensynode over de leek in de kerk."

Want inderdaad, als je het hebt over het ambt, heb je het meteen ook over de verhouding ambt-leek. Misschien lag daar wel de voornaamste reden voor de mislukking van de Romeinse synode. Men wou het er hebben over de leek, en absoluut niet over het ambt.

Bij UP ligt de verhouding ambt-leek minder stroef. De Leuvense parochie was er een kwarteeuw terug als één der eersten bij om een voltijds kerkelijk ambt aan een leek toe te vertrouwen. En ook de vrouwelijke inbreng in het pastoraal team is sinds jaar en dag erg groot.

"Als dit getuigenis dan onder de verantwoordelijkheid van de Vereniging van Universitaire Parochies (VUP) wordt uitgegeven, dan is dat omdat de andere Universitaire Parochies theoretisch ook zo'n ambtsmodel aanhangen", zegt Jan Dumon. "Ons model is ook hun ideaal, maar praktisch is dat ideaal voor die kleinere UP's nog niet te halen."

Ballonnetjes

Het *cahier* zelf dan. Het is een verzorgde uitgave, met een derfentiaal bijdragen, de ene al korter dan de andere. Is het in elkaar gehasped? In ieder geval, de vijftien zwart-wit-illustraties, allemaal biddende figuren uit de Romeinse katakomben, getuigen van alles behalve veel verbeelding.

Natuurlijk, het is de inhoud die belangrijk is. Alhoewel dat laatste ook al niet van alle bijdragen gezegd kan worden. Want wat moet je in hemelsnaam met de getuigenis van de UP-organisatie, van een UP-kerkganger, van een Pax Christi-medewerker...? Zijn zo'n korte, nietszeggende getuigenissen al niet tientallen keren gehoord?

En toch, toch kan dit UP-getuigenis voorwaar soms verrassend uit de hoek

komen. De theoretische uiteenzetting "Naar de wortels van het kerkelijk ambt" van Jan Dumon mag dan wel vrij droog zijn, de conclusies zijn alvast duidelijk. "Dat sommige christenen ook bv. priester zijn, vraagt niet dat de andere daardoor ook een speciale naam leek krijgen!" Of nog: "de gewone gelovige dynamiek wordt gebroken... gewoon omdat hij op een vrouw botst. Het kan niet!"

Ook de resultaten van de licentieverhandeling van Gnade Temmerman over de vrouw in het diakonaal echtpaar, waren best een publikatie waard. En het is boeiend de kersverse abt van Averbode te horen dromen over een periode van de kerkgeschiedenis waar de verschillende kerkmodellen elkaar weer kunnen verrichten. Alleen, dromen zijn net als luchtballonnetjes: ze stijgen hoog in de lucht, tot iedereen ze uit het oog verliest.

Benoit Lannoo

Kerk, Ambt, Diakonie (VUP, Cahier nr.1), Gent, 1987, 64 blz., 100/150 fr.

In de kerk is het goed, bij de priesters is het nog beter.

(Foto Jeroen Revalk)

Scorpio Live

Woensdag 9 december kan je Radio Scorpio live meemaken in Alma 3. "Een bord vol sport" wordt er rechtstreeks opgenomen vanaf 17.30 u. De gasten van Wouter Vandenhaute zijn onder andere William Van Dijk, Piet Den Boer, Stefan De Mol, Nathalie Hens en Bob Verbeek.

Aansluitend kan men de Europacup-wedstrijd Club Brugge-Dortmund vol-

gen. Het ligt in de bedoeling dat een aanwezig topvoetballer commentaar levert vóór de wedstrijd, tijdens de pauze en achteraf.

De toegang tot dit hele gebeuren is uiteraard gratis.

ABONNEERT U?

Veto zoekt abonnees

skiworld
Dé wintersport specialist met Vlaamse skimonitoren

Val di Fiemme (62 liften)
9.990,-
ALLES INBEGREPEN

Autocar + half pension + les + huur + liften (aanvangers)

Club Travel
Tiensestraat 64 3000 Leuven
☎ 20.22.24

Advertentie

De Andere Stad: de detektive

Schaduw en is levensgevaarlijk

Wenig beroepen spreken zo tot de verbeelding als dat van de detektive. Iedereen kent wel het beeld van de stoere rokkenjager met de stevige knuisten en de grote .45 in een schouderholster, verborgen onder zijn trench coat. Diep weggedoken in de kraag van zijn jas, de ogen verborgen door de rand van een slappe hoed achtervolgt hij diamantdieven of moordenaars in een vuile, kille achtersteeg van een grote stad, waar alleen het licht van de maan weerkaatst in modderige plassen. Een ruige stoppelbaard verraadt slapeloze nachten, net als zijn roodomrande ogen. En er is het verse lichteken van een snijwonde op zijn kaak. De werkelijkheid, nochtans, is minder sprozaïsch.

Detektive: «Ik houd mij voor tachtig procent van de tijd bezig met echtscheidingen, tien procent met werk voor de industrie, vooral dan het schaduwen van vertegenwoordigers en de rest zijn diversen, voor de nationale bank moest ik zo ooit dertig vooronderzoeken doen van mensen die kandidaat waren om daar te gaan werken. Ik doe echter alleen burgerlijke zaken, geen strafrechtelijke, daar waag ik mij niet aan. Er zijn politiediensten genoeg in België om zich daar mee bezig te houden, die zijn beter uitgerust en hebben meer mogelijkheden. Als ze bij mij komen omdat er een Porsche gestolen is, dan stuur ik ze door naar de rijkswacht, daar kan men zoiets nationaal opsporen. Het gebeurt echter wel eens dat ik tijdens een opdracht op misdrijven stuit, in zo'n geval werk ik eerst mijn zaak af en dan geef ik mijn vaststellingen door aan de BOB. Zo moest ik ooit werken voor een vrouw uit een bar die er haar pooier van verdacht een ander lief te hebben, omdat hij tweemaal per week naar Antwerpen ging. Ik heb die man gevolgd en het bleek dat hij naar Antwerpen ging om er 'pakjes' af te gaan geven...»

Wachten

Detektive: «Elke zaak moet diskreet aangepakt worden, want het laatste wat een cliënt wil is dat de persoon in kwestie te weten komt dat men hem in de gaten houdt. Schaduwen is daarom het belangrijkste aspect van mijn beroep, en het moeilijkste: van de tien keren speel je je object drie keer kwijt. Bovendien is schaduwen zeer gevaarlijk. Als mijn prijzen soms hoog liggen dan is dat omdat ik zoveel risico's moet nemen op de weg. Als je op twintig meter afstand achter een auto rijdt duurt het immers geen vijf kilometer of die persoon heeft door dat hij achtervolgd wordt. Je moet daarom echt cowboy spelen op de weg: rijdt de ander door het oranje, dan rijdt ik, als het kan, door het rood, als twee vrachtwagens elkaar net aan het inhalen zijn op de autoweg, dan steek ik voorbij op de pechstrook. Anders raak ik mijn object kwijt. De meeste mensen rijden weliswaar heel normaal en houden zich aan de verkeerscode, maar ik heb het gezegd: ik kan niet vlak achter hen rijden. Als je drie keer naast iemand gestaan hebt aan een verkeerslicht, dan heeft die dat door. De meeste mensen die ik moet schaduwen hebben iets te verbergen, die zijn extra gevoelig. Iemand die naar zijn minnares rijdt, die kijkt wel uit! Bij mijn allereerste opdracht moest ik een vertegenwoordiger volgen van Paal naar Brussel. Net voor Brussel stopt die man op de pechstrook. Ik zet mij dertig meter achter hem. De man stapte uit en komt tot mijn grote schrik recht naar mij. "Mijnheer," zegt hij, "als u mij nu nog wilt volgen, zal u toch dichterbij moeten komen, anders speelt u mij kwijt." Mijn eerste achtervolging, ik vergeet het nooit meer.»

«Het schaduwen is het gevaarlijkste onderdeel van mijn job omwille van de halsbrekende toeren die ik soms uit moet halen. Een paar dagen geleden vloog ik tegen tweehonderd per uur de weg af omdat er plotseling een tegenligger opdoemde. Ik maakte vier of vijf pirouettes... Ik had niets, zelfs mijn auto was onbeschadigd. Het eerste wat ik dacht was: sommige mensen hebben geluk met de lotto, die hebben de zes cijfers juist, maar dit is beter.»

«Het zijn de moeilijkste uren. Vooral de eerste uren. Je zit daar maar naar een

deur te kijken. Soms moet je bijvoorbeeld een vertegenwoordiger schaduwen en blijkt dat die man zijn huis niet uitkomt, dan zit je daar negen of tien uur.»

Kontrolle

Detektive: «Als je zolang staat te wachten, krijg je wel eens moeilijkheden: het huis in kwestie mag niets merken, maar tweehonderd meter verder sta ik misschien voor een deur van mensen die dat verdacht beginnen te vinden.»

«Drie keer per week heb ik dan ook kontrolle van rijkswacht of politie. Vooral in de tijd van de bende van Nijvel stonden ze dan voor je wat in de gaten had met mitrailleur rond de auto. Als je je dan bekend maakt als detektive dan maken ze er soms een spelletje van om het je extra moeilijk te maken, uitstappen, aftasten, kontrolle in alle hoekjes en kantjes van de auto. Vroeger stond op mijn identiteitskaart dat ik detektive was. Ik ging eens naar Nederland en de Marechaussee daar zegt: "Aha, mijnheer is detektive!" en of ik soms wapens bijhad. Ik heb daar een half uur gestaan, al had ik niets bij me. Nu staat op mijn paspoort dat ik zaakvoerder ben, ik ben geen detektive meer. Ik stel mij zo trouwens nooit voor. Als ze willen weten wat voor beroep ik uitoefen, dan zeg ik dat ik zelfstandig ben en als het een flauwe is die aandringt, dan zeg ik dat ik een pralinewinkel heb. Anders beginnen ze toch maar stomme vragen te stellen. Aan informatie geraak ik er ook niet mee. Als je zegt dat je detektive bent, wek je veeleer wantrouwen. Je kan beter een beetje leper te werk gaan. Ik moest ooit een vent schaduwen die schulden had bij een firma. Men wou daar weten of die werk had, of men beslag zou kunnen leggen op zijn loon enz. Ik vraag dan aan de burens: "Is mijnheer hiernaast niet thuis of zo? Ik zou hem dringend moeten spreken en hij is er nooit." "Ah, maar die werkt en hij komt pas om vijf uur thuis." "Ja, kan ik hem dan niet spreken op zijn werk?" "Tja, waar werkt die... zeg Louis, waar werkt Jef..." en dan weet je het. Ik gebruik echter nooit een valse naam of zo. Onlangs werd een detektive veroordeeld omdat hij zich had uitgegeven voor een

inspekteur van de BTW. Een valse naam opgeven, zelfs aan een burger, is strafbaar.»

"Hallo?"

Detektive: «Er bestaan duizenden gadgets voor dit beroep, van brillen waar je achteruit mee kunt kijken tot zeer gesofistikeerde apparatuur om telefoons mee af te tappen of richtmikrofoons waarmee je van op vijftig meter afstand een gesprek haarscherp kunt registreren. Het gebruik van de meeste van die apparaten is verboden, maar sommige ervan mag je wel bezitten. De wetgeving is op dat vlak erg onduidelijk in België. Het enige apparaat dat ik echt vaak gebruik is een fototoestel, de rest is kitsch. Ik heb een goeie zoomlens, want ik moet altijd foto's nemen van op zijn minst dertig meter afstand, maar een echte zware telelens mag het niet zijn, want dan zou ik een statief moeten hebben. Foto's zijn geen bewijs, maar het kan goed zijn om er een rapport mee te staven, om er de geloofwaardigheid van te verhogen. Als ik op die manier kan aantonen dat die persoon op die dag om dat uur uit die woning kwam in zo'n kledij, dan weten ze meestal wel dat het moeilijk gaat zijn om dat te betwisten.»

«Mijn beroep zit vol gangsters en die maken wel eens gebruik van apparatuur. Zo bestaat er een systeem waarmee je van eender waar op de wereld gesprekken op een bepaalde plaats kan af luisteren of opnemen. Je plaatst een apparaatje in een telefoon van het af te luisteren pand, dan bel je vanuit New York of New Delhi of van eender waar dat nummer op en voor je het laatste getal draait, geef je een impuls met een ander apparaat. Die impuls zorgt ervoor dat de bel niet gaat, terwijl toch de luidspreker wordt ingeschakeld. En het mooist van al: je krijgt de munt terug die je in het toestel gestoken hebt, want eigenlijk is er geen verbinding geweest. Zo'n ding kan je vrij in Duitsland kopen. Af luistersystemen kunnen heel gemakkelijk door amateurs in elkaar gestoken worden. Zo'n systeem als ik net beschreef kost zeventigduizend frank, maar er zit maar voor een paar honderd frank aan materiaal in. Ik herhaal het, er zitten veel gangsters in mijn beroep. Er zijn mogelijkheden genoeg om telefoons af te tappen zonder een huis binnen te gaan. Elk huis is immers aangesloten op een straatkast, die met een gewoon, conventioneel slot dicht is. Elke telefoonlijn is er in aangeduid met zijn nummer. Al wat je moet doen is daar een apparaatje op aansluiten, er een auto in de buurt parkeren met een bandopnemer die automatisch in- en uitgeschakeld wordt als de telefoon gebruikt wordt en je kan meeluisteren. Regelrechte gangsterpraktijken, maar het gebeurt.»

Zeep

Detektive: «Ik krijg wel eens rare verzoeken. Er kwam ooit een student bij

Er achteraan! Net als in de film, in de wagen, in de achtervolging. (Foto Hendrik Delagrangé)

mij die een slecht eksamen had afgelegd. Hij wist waar de eksamen bewaard werden en hij had een ander papier bij waarop hij de juiste antwoorden had geschreven. Hij legde daar honderdduizend frank naast. Al wat ik moest doen om die te krijgen was inbrengen in de unie en de eksamen verwisselen. Absurd. Ik heb ervoor bedankt. Ik krijg ook wel eens te maken met ouders die hun zoon of dochter laten schaduwen om te zien wat ze 's avonds doen in Leuven, of ze wel regelmatig naar de les gaan, of ze geen lief hebben en zo ja, om wat voor iemand het gaat, triest eigenlijk.»

«Ooit belde mij een vrouw die vroeg wat mijn prijs was om haar man te vermoorden. Ik heb al het mogelijke gedaan om zogenaamd een afspraak te maken met die vrouw zodat ik te weten kon komen om wie het ging, dan kon ik daarmee naar de BOB. Ik ben het nooit te weten gekomen, ze was te leep.»

«Er gebeuren ook wel grappige dingen. Zo kwam er ooit een pastoor bij mij die zei dat hij zich al tien jaar met dezelfde zeep waste. De winkel waar hij die altijd haalde, verkocht dat merk echter niet meer. Al wat ik moest doen, was te weten komen waar hij die zeep kon krijgen. Na drie telefoontjes had ik een groothandelaar die ze verkocht. Ik heb hem tien kilo gestuurd.»

«Het beeld dat je op televisie ziet van de detektive heeft absoluut niets met de werkelijkheid te maken. Ik vind dat kinderseries. Ik zie veel liever politie-series als *Tatort* of *Der Alte*, waar nog een zeker realisme inzit. Ik weet dat het beroep voor veel mensen erg boeiend lijkt, maar dat is het niet. Het wachten is verschrikkelijk en die echtscheidingen zijn een enorme sleur. Ik ben al tevreden als er eens iemand om zeep komt vragen.»

Jan Van den Bulck
Hendrik Delagrangé

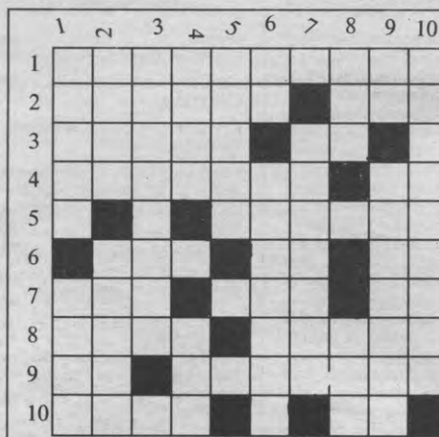
VTK-revue

De 33ste ingenieursrevue staat op stapel, de revue waar de professoren van de faculteit Toegepaste Wetenschappen op ludieke maar ook op artistieke wijze op de korrel worden genomen.

Op 9, 15 en 16 december '87 gaat het evenement door in de Leuvense Stadsschouwburg. Het thema voor dit jaar heet "De Onbuisbaren" een verhaal waarin zelfs het dek meespeelt.

De voorstellingen vangen aan om 20.00 u, en kaarten kan je bekomen bij VTK, tel. 016/20.00.97.

KRUISWOORDDRAADSEL

Horizontaal - 1. Hormoon uit merg v.d. bijnieren, ook als bloedstelpend middel gebruikt 2. Tegen de wind in zeilen - symbool voor "niets" - 3. Proberen - "Strijdkreet" van uilen of spoken... 4. Jonge edelman - Engels woord voor "op" 5. Het strelen 6. Afkorting van "a ditto" (= van dezelfde dag) - Veel bekeken toestel... - achter 7. Bruisend drinkwater - Papegaaientaart - afkorting voor een deel van de Bijbel 8. Vrouwennaam - Anagram van India 9. Spijzig, verontwaardigd - Anagram van 'uoolien' 10. Agendapunt - Landbouwverktuig.

Vertikaal - 1. Bergketen - Vervelend 2. Zonder leven - niet gewoon, uitzonderlijk 3. "24 uur regen" 4. Evenwel - Jongensnaam en/of deel van een boek 5. (Lat) treurzang 6. Meisjesnaam - Scheikundig produkt 7. Spitsbogenstijl, met ogeven 8. Weer een meisjesnaam! - Man uit Bijbel die voorbereid was op de Zondvloed 9. Heden - Niet van doen 10. Verschil in lengte tussen een planeet en de zon; ook: halve schommelwijdte van een slinger.

Raf

Tentoonstelling Roger Raveel

Spelen met werkelijkheid en illusie

Belgische mode, Belgische kazen, Belgisch bier, ... Het zegt je hoogstwaarschijnlijk allemaal wel iets. Maar Belgische kunst, ho maar... Alhoewel, sinds de campagne van Dewael kan geen enkele Vlaming nog beweren niets van de Vlaamse Kunst en Cultuur af te weten. Of die Vlaming ook Roger Raveel kent? Waarschijnlijk niet, die neemt tenslotte al internationale allures aan. Van 1 tot 13 december wordt er in de expozaal van Letteren en Wijsbegeerte een keuze uit het grafische werk van Raveel getoond.

Roger Raveel werd geboren in 1921 in Machelen aan de Leie. Alhoewel hij daar zelf in een landelijke idyllische omgeving woont, zet hij zich al van in z'n vroegste werken af tegen het expressionisme met z'n thema's van Vlaamse landelijkheid, seizoenmystiek en boerenidylle. Hij is daarentegen wel geboeid door het werk van Mondriaan en de nieuwe onderwerpenkeuze van Léger.

Hij wil van z'n werken dan ook geen mooie, idyllische tafereeltjes maken, die de kijker de kans bieden weg te vluchten uit de gemoderniseerde wereld. Hij wil de moderne objecten van de twintigste eeuw in z'n werk integreren. Hij wil "kunst en leven" in mekaar laten overvloeien. De dichter en kritikus Roland Jooris formuleert het als volgt: "Belangrijk was dat deze schilders (Raveel, Lucassen, de Keyser, Elias) geen hiërarchie meer tussen de dingen erkenden, dat ze de werkelijkheid als werkelijkheid ervaarden. Een betonnen, een Kuitjesalbum, een voetbalveld, een tuinslang, Lenin, oorlog, natuur, een vogelkooi, de stad, een wielervedstrijd behoren alle tot ons leefmilieu en zijn aldusdanig tot kunst te verwerken. Een democratische en tevens relativerende houding ten aanzien van de gegevens en het materiaal zouden we kunnen zeggen."

Illusie

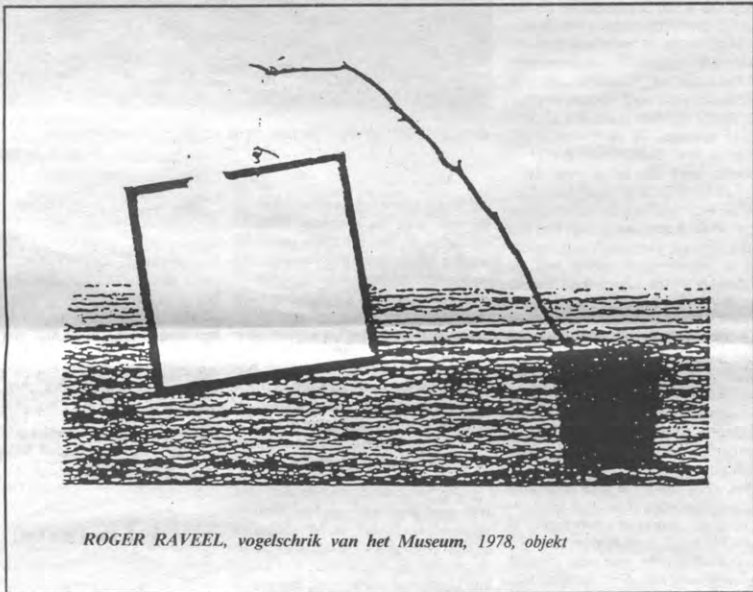
Om de illusie van het schilderij te doorbreken gebruikt hij witte vierkanten en witte banden, die de kijker storen en zijn blik op de werkelijkheid buiten het schilderij richten. De geometrische figu-

ren staan voor Raveel ook symbool voor de menselijke geest en aanwezigheid. Later integreert hij ook spiegels, fietswiel, stokken en levende dieren in z'n werken om de dematerialisatie van het schilderij aan zich nog verder door te trekken. Op die manier speelt hij ook voortdurend met begrippen als werkelijkheid en illusie, kunst en realiteit.

Raveel vermijdt het om in z'n werk persoonlijke emoties tot uitdrukking te brengen of een diep humanistisch onderwerp uit te beelden. De diepste zin van de dingen is dat ze er zijn en dat ze aan ons verschijnen. De schilder kan alleen deze aanwezigheid, dit verschijnen van de dingen zichtbaar maken. Om de eigengereide manier van werken van Raveel te omschrijven bedenkt Roland Jooris halverwege de jaren '60 de term "Nieuwe visie".

De tentoonstelling toont een keuze uit de grafiek van Raveel uit de jaren 1967-1983. Hierin herneemt hij meestal afzonderlijke elementen uit de tematiek van z'n schilderijen. Ze zijn als het ware een soort nabeschuivingen bij z'n grotere werken.

Carla Rosseels

ROGER RAVEEL, vogelschrik van het Museum, 1978, objekt

DE KAMERMETODE

U kent het liedje wel: het lied van de cultuurbarbaren, het lied over de sluiting van de subsidiekraan die de cultuur bevoelt. Cultuur die zichzelf niet kan bedruipen is immers elitair en moet dus maar verdwijnen. Het gaat niet op dat de hele gemeenschap betaald voor iets waarvan alleen kleine, elitaire groepjes genot hebben. Het lijkt zelfs alsof het intelligent klinkt, maar u en ik, wij herkennen een barbaar als we er een zien, nietwaar!

Als we de redenering van de barbaren doorvoeren dan wordt de Gauss-kuur straks de basis van de democratie: wat enigszins boven de middelmaat uitstijgt is elitair en moet dus maar verdwijnen.

Het gekke is nu dat de nieuwe barbaren geen lange snor hebben, geen helm met twee horens en niet via de Maas zijn komen opwaren. Ze hebben ook geen vlag met halve manen in, geen punthelm en eten ook geen *Schweinleisch*. Nee, de nieuwe barbaren hebben computers, ze dragen nette

pakken, een stropdas en een attaché-case. Ze eten met mes en vork, houden de deur open voor dames en worden verkouden in de winter. Ze herkent ze niet zo meteen, dus. Zoals als de *bodysnatchers* uit de gelijknamige film: het lijken mensen, maar het zijn eigenlijk flink uit de kluiten gewassen augurken van een andere planeet. Als het aan hen lag, zou morgen op elke Rubens een streepjeskode aangebracht worden (ik zeg maar Rubens, want anders krijg je weer de kritiek dat men op wat ze 'moderne' kunst noemen het verschil toch niet zou merken).

Een man die het ongetwijfeld goed bedoelt, maar zich voor de kar van de augurken heeft laten spannen is professor Paul De Grauwe. Volgens hem is, zoals voor de meeste economen, het *eigenbelang* de basis van de economie en hoort alles daaraan te gehoorzamen. Liefst dus geen subsidies en zeker niet aan de kunst. Nu klopt daar niets van. Dat zeg ik niet, dat zegt De Grauwe zelf.

Immers: iedereen weet dat er voor een goed ekonomist meer geld te verdienen is in de privé dan aan de unif. Goede ekonomisten verdwijnen daarom massaal naar de bedrijven en de unif blijft met het overschot zitten. Ofwel dus is De Grauwe geen goed ekonomist en raakt hij daarom niet aan beter werk, in welk geval zijn theorieën die zijn van een slecht ekonomist: waardeloos. Ofwel is hij een wetenschapper waarvoor het belangrijker is als vóór aan de unif te blijven dan als bedrijfsekonomist veel geld te verdienen, in welk geval het platte eigenbelang blijkbaar niet altijd opgaat en zijn theorie eveneens valt.

De Grauwe heeft dus met andere woorden zelf bewezen dat hij niet anders dan ongelijk kan hebben.

Jan Camerlinck

De Barbaren

DEMOKRATISERING-DEBAT - Eén jaar na de acties. Is er iets veranderd? Het inschrijvingsgeld blijft verhoogd. De besparingen laten zich voelen in de sociale sector: geen geld meer om een demokratiserende Alma naar behoren te subsidiëren. Besparingen ook op onderwijs: teststudenten betalen de volle pot, programma's worden dooreengegooid. Een verkiezingsstijd is een tijd van holle slogans en ijle beloften. Als we nu de kans grijpen om de verschillende partijen met de realiteit te konfronteran, dan hebben we straks concrete uitspraken achter de hand. Daarom een debat, op dinsdag 8 december om 20 u. in auditorium Vesalius. In het panel: 2 studenten en verder vertegenwoordigers van de verschillende Vlaamse politieke partijen.

Compir '87

De salons van het Kasteel van Arenberg zullen op woensdag 2 december (van 14 tot 18 u) en donderdag 3 december (van 10 tot 18 u) een heuse computerbeurs herbergen. VTK organiseert deze beurs met de bedoeling de student-bezitter of potentieel bezitter van een computer de mogelijkheid te bieden zich een beeld te vormen van wat de huidige markt te bieden heeft. Exponenten zijn de Leuvense handelaars, omdat zij bij een eventuele koop een eenvoudigere service kunnen verstrekken.

Jobstudenten

Donderdag 3 december organiseert de Jobdienst van de KU-Leuven een infoavond voor jobstudenten. Alles wat je wilde weten over het statuut van de jobstudent na de laatste regeringsmaatregelen terzake kan je daar te weten komen. Plaats: Kleine Aula (Maria Theresiakollege) om 20.00 u.

Literaire wedstrijd

Naar het schijnt lachen ze er in Nederland mee, maar in Vlaanderen worden elk jaar tientallen literaire wedstrijden georganiseerd. En er kan geld mee verdiend worden, getuige daarvan de Interfacultaire Literaire Wedstrijd van Germania die dit jaar openstaat voor studenten van zowel KUL, Kulak als Ufsal. De eerste prijs bedraagt 18.000 fr, en dat is meer dan de eerste twee van vorig jaar samen. Per genre (proza/poëzie) zijn er drie prijzen voorzien.

Poëten zenden 5 gedichten in, prozaïsten schrijven een verhaal van minimum 3 en maximum 10 bladzijden. Dat dan nog kopiëren in zevenvoud, en ondertekenen met een pseudoniem. Bij de inzending tot slot ook nog een gesloten omslag voegen met pseudoniem, naam, adres, fakulteit, en studiejaar. Uiterste inzendingdatum is 22 januari 1988. het volledige reglement kan je verkrijgen bij Koen Hendrickx, P. Lebrunstraat 9 te Leuven. Waag je kans, want *dit* is de weg die naar de Staatsprijs leidt.

Economika

• Do 3/12 Vaarwel Marcel - fans van Frans-TD, in Drietaap.

Historia

• 30/11 om 20.00 u in Blijde Inkomststr. 11, 5de presidiumverg.

• Do 3/12 in Fakbar L&W, Sinterklaas.

Landbouwkring

• Ma 30/11 om 21.30 u in Fakhuis, redaktieverg. Florea. Artikels dan binnen!

• Di 1/12 om 20.00 u, interkultuur voetbal tegen VTK2.

• Wo 2/12 om 12.45 u aan Fakbar, Exkursie Monsanto (stipt vertrek!).

• Do 3/12 om 19.00 u in Fakbar, Breughelavond in de bar (inschrijven verplicht), ink. 150 fr. Om 20.00 u interkultuur voetbal tegen VRG.

• Vr 4/12 om 15 u in M07, Algemene Revue-veradering. Iedereen die ook maar iets wil helpen is welkom.

LLK

• Di 1/12 om 20.15 u Fonetrie (onderzoek van de stem in de logopedie), in Ped. Instituut.

L&W

• Di 1/12 in Stella, L&W-Sint-TD, ink. vvk 50 zaal 70.

Medica

• Ma 30/11 om 20.00 u Free Podium door studenten en professionelen, in Grote Aula, ink. 80/100.

• Di 1/12 om 20.30 u Aperitiefconcert door professoren en studenten, in Gasthuisberg, ink. 100/120.

• Wo 2/12 om 20.30 u Popconcert met Medika's eigen groepen + TD, in Lido, ink. 60/80.

• Do 3/12 om 21.00 u Poëzieavond met eigen werken in Kafeteria St. Raf, Minderbroedersstr, ink. 40/50.

Politika

• Di 1/12 om 20.00 u Debatavond met PR-man van EBES De Vos, in Politika Sekretariaat.

• Do 3/12 om 20.30 u Gespreksavond met Bea Van der Maat en Walter Grooteers rond statuut van de Belgische rockmusikus, in Politika.

Psychologische Kring

• Do 3/12 om 21.00 u Sinterklaasluif in De Shrink, ink. gratis.

VTK

• Do 3/12 van 12-15 uur in RC, verkoop Revue-kaarten.

• Vr 4/12 idem.

